

8 Martie

Veac nou

ORGAN² AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

SUMAR:

TREI ORAȘE NOI

Constructorii hidrocentralei de la Bratsk au un cîntec pe care-l iubesc mai mult dintre toate, un cîntec făurit de ei, despre marea Angara, despre transformarea Siberiei:

*Am părăsit pentru totdeauna
Casa natală de pe riul Moscova,
Pentru ca aici, în taigă, să
răsăre fabrici,
Să crească orașe noi.*

De altfel, aici, pe malul frumoasei Angara, veți întâlni tineri entuziaști veniți nu numai de pe malul Moscovei. Pentru a aprinde în taigă luminile construcțiilor comuniste, unii au părăsit Neva cea gravă, alții Niprul larg și zbuciumat, bătrîna Volgă, Donul liniștit... Și luminile acestea au și început să ardă, schimbînd cu strălucirea lor înfățișarea Siberiei.

În următorii cinci-sapte ani în Siberia vor avea loc transformări uriașe. În raportul la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., N. S. Hrușciov a spus că porțiunile gigantice ale nollor construcții vor aduce cu sine schimbări esențiale pe harta economică a raioanelor răsărite-ne.

Viitoarele orașe ale Siberiei... Am în fața mea marea orașului Bratsk. Va fi construit pe un loc deosebit de pitoresc și divizat în două părți distincte. În raionul sudic vor fi construite întreprinderile industriale și portul. O perdea de pădure de 3 km lungime va separa raionul industrial de cel de locuit. Orașul este planificat în așa fel încît să se înscrie firesc în peisajul inconjurător.

Bratskul va avea 100.000 de locuitori, pentru fiecare fiind prevăzute condiții optime de confort. E demn de subliniat faptul că fiecare familie va avea la dispoziție un apartament separat.

Un alt oraș siberian, Taișet, va avea de două ori mai mulți locuitori decît Bratskul. Taișetul va fi construit pe malul pitorescului riu Birusa, acoperit de păduri seculare. Orașul va fi alcătuit din câteva raioane de locuit, cu case de cîte 4 și 5 etaje, prevăzute cu tot confortul. Edificii de interes public ca magazine, școli, construcții sportive, cinematografe, palate de cultură, instituții sanitare, vor înfrumuseța viitoarea așezare siberiană.

Cel de al treilea oraș siberian nou, Kritovo, se va înălța în preajma hidrocentralei Krasno-Iarsk, pe malul riului Ciulim. Trei orașe noi... În cursul planului septenal, ele își vor înscrie numele pe harta geografică și prezența grandioasă în realitatea vieții noastre.

I. Țiganov

Inmuguresc
pomii

*schiță de
Anatoli Bezuglov*

pag. 4-a

De vorbă cu
Oleg Strijenov

de Alla Ciubotaru

pag. 5-a

Cotidianul
sovietic

de Gabriela Dolgu

pag. 6-a

9
(729)

Anul XV

6 martie 1959

12 PAGINI

1 LEU

Insemnări pe fila unui calendar

După luptele sîngeroase pentru cucerirea Turzii, în toamna anului 1944, am văzut, la un lazaret de campanie, niște doctorițe și sanitare sovietice dînd întiile îngrijiri soldaților romîni răniți. Pe atunci noi nu știam mai mult de cinci ori șase cuvinte rusești, ele nu știau dintr-o romînească aproximativ decît vreo patru sau cinci vorbe, dar clipa dramatică n-avea nevoie de dicționar. Cuvîntul lor cel mai folosit (dorogoi) rostit cu un fel de incantație, ca într-un basm, exprima în clipele acelea și prietenie și încredere în viață și dăruire și pasiune.

Pînă în urmă cu vreo cincisprezece ani mulți dintre noi trăiau cu o prejudecată enormă, rușinoasă, că femeia nu-i bună decît pentru bucătărie. Acum nu ne mai mirăm văzînd în lungul și în latul țării că femeia poate fi inginer sau președintă de gospodărie colectivă, deputat în sfatul popular sau în Marea Adunare Națională, director de uzină sau de magazin comercial, doctor sau geolog. Puterea ei de muncă, efortul ei în construcția socialismului, tenacitatea și înțelepciunea ei, pasiunea cuceritoare și neostoiă pe care o depune în muncă, toate acestea fac din femeia contemporană un ajutor prețios, un factor important în dezvoltarea neîncetată a societății socialiste.

Faptul că ziua de 8 Martie — sărbătoarea mamelor și soțurilor noastre cade în săptămîna mărțișoarelor și a ghiocelilor care acum, în aceste zile, își înalță zurgălăii lor albi din pămîntul dezbrăcat de cojoacele iernii, nu este lipsit fie de o potrivire fericită, fie de o semnificație profundă.

De cînd există istorie, omenirea s-a obișnuit să confere primăverii toate simbolurile legate de fericire, de viață și de speranță. O mamă cu un copil în brațe, fie că o vedem pe un afiș al luptei pentru pace, fie că o vedem pe o bancă în Cișmigiu, ne dă încrederea că în succesiunea lor precisă și nedesmințită, primăverile vor birui totdeauna cele mai cumplite viscole. Vă amintiți de filmul acela zguduitoare care o arăta pe Zoia, cu fruntea sus, înaintînd pe ultimul ei drum, cu picioarele goale, prin zăpadă, spre furca spînzurătoare ei? Fără s-o fi cunoscut, gîndul nostru al tuturor a refuzat să creadă că un astfel de om a

putut pieri. Milioanele ei de surori învață acum în universitate superbă zidită pe colinele lui Lenin, înalță, alături de bărbați, sute de uzine noi pe întinderile continentale ale Uniunii Sovietice, sînt învățătoare și colhoznice, savante și muncitoare.

Zoia s-a jertfit nu numai pentru ca patria ei să fie liberă, nu numai pentru ca femeile sovietice să fie iar libere, ci ea s-a jertfit și pentru libertatea femeilor din patria mea, ca și pentru aceea a femeilor din întreaga lume.

La acest lucru m-am gîndit cînd am văzut-o prima oară pe vestita Maria Zidaru, la acest lucru mă gîndesc de cîte ori, în călătoriile mele de reporter, întîlnesc o femeie inginer, doctor sau constructor, în profesii altădată in'erzise lor. Iată de pildă, nu de mult am fost în comuna General Scărișoreanu din Dobrogea. Acolo am cunoscut-o pe Nișa Hudîțeanu, care la 38 ani are surprinzător de multe fire albe la temple. Ea e vicepreședinta gospodăriei colective „Elena Pavel”, dar pînă în urmă cu vreo patru-sprezece ani a avut o viață chinuită. La școala primară, în loc să învețe, directorul școlii o pusese să-i legene copiii și să-i pîmbe. Apoi a fost servitoare la unul din Negru Vodă, de la care a fugit, dar a fost nevoită și după aceea să lucreze cu ziua pe la chiaburi. Am însemnat ca pe un document de presă, această declarație a ei: „Pot să spun că nici nu merg pe acest pămînt de fericită ce sînt, cînd mă gîndesc ce suferință am pătimit în trecut și ce viață mindră duc eu astăzi”.

Iată cîteva evenimente din viața ei de astăzi:

A fost în G.A.C. înlii simplă colectivă. Apoi șefă de echipă. În 1953 a luat parte la consfătuirea pe țară a fruntașilor în agricultură. În 1956 a luat parte la congresul fruntașilor din agricultură. În 1958 a luat parte la consfătuirea de la Constanța a fruntașilor din agricultură socialistă. A fost aleasă vicepreședintă a gospodăriei colective. La 18 aprilie 1958 a fost decorată cu Medalia Muncii.

Exemplul Nișei Hudîțeanu e concludent pentru destinul femeilor din țara noastră, cărora regimul democrat-popular le-a deschis larg porțile vieții.

Petru Vintilă

GLOSE PE O CARTE DE ȘEVČENKO

O. G. Slaktion

Ilustrație la balada lui T. G. Șevcenko „Somnambula”

Cu aceeași istorie, cu aceleași teluri și cu deosebiri de limbă nestruclurale (mai mult de ordin fonetic decât de ordin gramatical) poporul ucrainean și poporul rus au ajuns, cu timpul, și la o simbioză literară fecundă, fără să-și piardă însă specificul lor național și fără să se asimileze. Dimpotrivă, Pușkin rămâne o sinteză a geniului rus pe cînd Șevcenko, o sinteză a geniului ucrainean. Amîndoi au trăit puțin, dar au creat multe și mult. Amîndoi au intrat în conflict cu țarul și plutocrația, amîndoi au fost exilați și au murit tragic, dar nu trîndu-și opera din surse de viață comune, — fiecare își păstrează, aparte, icoana lui literară deosebită și bine delimitată.

Taras Grigorievici Șevcenko a trăit 47 de ani, dintre care 24 de ani a fost iobag, zece ani deportat în stepele kirghize, iar restul de 13, hăluit și suspectat de poliția care-l considera opelele dinamitarde. A fost argat și bucătar, zugrav și funcționar umil, student și ostaș, șomer și pictor. Și Gorki a trecut prin această peștișerie de meserii și indeletniciri. Dar Șevcenko, la fel ca Gorki, și-a păstrat în tot decursul acestui purgatoriu social o sănătate morală nealterată, deci o sănătate artistică excepțională. Alți scriitori ar fi disperat și ar fi succumbat lamentabil. Șevcenko însă a creat: în iobăgie, în libertate și în arest, scriind versuri, pictînd cu aceeași măiestrie pinze și ridicînd, în ambele arte, un mesaj tulburător de înalt și de prompt.

Boierul Engelhardt, care dispunea de viața de iobag a poetului, nu i-a dat libertatea decât în schimbul unei sume considerabile. Presa aristocrată care îl injura sistematic pentru „vulgarizarea artei” nu l-a iertat decât la intervenția unor pictori academicieni; organele polițienești nu i-au abolit arestul decât odată cu moartea țarului Nicolae I, poreclit și Nicolae Bîță. Și cu toate acestea, tenacitatea acestui artist voluntar și spontan, a ivit, rînd pe rînd, „Cobzarul” și „Haidamacii”, „Visul” și nenumăratele poezii lirice. Concomitent cu penița, penelul isca acea madonă pe care Dobrogeanu-Gherea o ega-

la, valoric, cu madona lui Rafael.

Astfel, zdrobind cu creațiile sale pisma și mioopia adversarilor înmănușați, Șevcenko a ajuns să-și vadă cu ochii gloria. Masele de cititori îl ovaționau, adorîndu-l. Și asta numai în 13 ani de creație cvasi liberă.

De unde această mare putere de creație? Din caracterul social și profund umanist pe care l-a imprimat, cu consecvență, operei. „Cobzarul” e o culegere de certe și binefăcătoare influențe folclorice. Uneori, poemele au arhitectura binelilor populare, inserînd, ca acestea, preveniri și sfaturi, pîlde și proverbe. „Katerina”, piesa de căpetenie a culegerii, glăsuiește despre cum un fiu de boier, ajuns militar, siluiește o fată de țaran promițîndu-i că o va lua de soție. Katerina, eroina poemului, naște și e gonită de-acasă. Ea purcede în căutarea iubitului. Îl găsește, dar acesta o alungă cu sălbăticie. Poemul sfîrșește printr-un tablou sumbru în care copilul din flori ajunge cerșetor, alături de un bătrîn cobzar și primește banul milei de la adevăratul lui tată, de la boier care, recunoscîndu-l se cutremură și țuge. Subiectul e așa dar strict romantic. E însă un romantism revoluționar de înaltă clasă cu versuri de factura acestora:

*Au avere unii
Stăpînînd pe cît
Ochii văd pămîntul.*

*Alfii n-au decît
Lanțul și mormîntul.*

Poetul nu numai că vede limpede și constată inegalitatea dintre oameni, dar totodată ia poziție, acționează, povestește:

*Eu, cu talpi desculțe
Voi călca robia.
Mi-o fi traiul vesel
Zilele bogate
Doar cînd libertatea-n
Inimă va bate.*

Romantismul e întretăiat de accente realiste crude, de o valoare plastică deosebită:

*Dragi să-ți fie cîinii
Viața lor cîinească
Cîinii or să muște
Dar n-o să vorbească.*

Generalizînd, s-ar putea spune că întreaga operă a lui Taras Șevcenko e o luptă pentru libertate și un imn desăvîrșit închinat patriei sale Ucraina. Poetul se îngrozește gîndindu-se că ar putea să moară departe de Ucraina.

Printre ideile deosebit de emancipate din opera lui Șevcenko, se numără și aceea a înfrățirii între popoare:

*Am fi trăit și azi ca frații
Prieten polonez iubit
Dar cruzii preoți și magnații
Ne-au desbinat, ne-au
învrăjbit.*

Poet subtil și inteligent, Șevcenko a deslușit cu o rară capacitate analitică mecanismul societății subrede în care trăia, cu toate racilele ei, în dialectica dintre cauză și efect. Glasul de cazăc al poetului răsună, astăzi, după un veac și jumătate, cu aceeași putere și cu aceeași frumusețe. Despre actualitatea lui pledează înseși ideile înaintate pe care i se sprîmîna opera. Ca Pușkin, Șevcenko era pe deplin îndreptărit să afirme că și-a clădit un monument pe care nici veacurile, nici vijelia n-or să-l dărîme. Iar dacă n-a spus-o, nu excesul de modestie l-a oprit, ci moartea care și-a găsit în el mult prea repede terenul: trupul lui era măcinat de exil.

Masivă, luminoasă și înțeleaptă, opera lui dăinuie și va dăinuie.

Al. Andrițoiu

reale, cum ar fi greva din 1901 de la uzinele Obuhov, manifestația cu prapur și popii Gapon din 1905 sau asaltul Palatului de Iarnă din 1917, nu stînjenesc fantezia scriitoarei, care se ridică deasupra simplului documentar, realizînd pagini de autentică literatură și de un viguros realism. Uneori autoarea recurge la relatarea directă, dar cel mai adesea preferă evocarea sub forma depănării unor amintiri adînc încrustate în memorie. Evocarea dă paginilor ei o undă de tandră nostalgie, care aduce poezie și un farmec deosebit în povestirea robustă, viguroasă a unor întimplări dramatice.

Geo Șerban

veac nou

**ORGAN
AL CONSILIULUI
GENERAL A.R.L.U.S.**

★
Redacția
și administrația:
București,
Str. Ion Ghica, 5
telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei;
pe 6 luni, 20 lei;
pe un an, 40 lei.

carnet

În cursul septenaliului, producția de cărți va spori în Uniunea Sovietică cu 54 la sută. Astfel, pînă în 1965 se va ajunge la o producție de aproximativ 30 cărți de fiecare familie, adică de 11,7 ori mai mult decât în anii premergători Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Numai editurile din Ucraina vor tipări, în 1965, 180.000.000 de exemplare de cărți.

Anul trecut, în Uniunea Sovietică, a luat ființă un nou centru de cercetări științifice: Institutul de orientologică al Academiei de Științe a R.S.S. Azerbaidjane.

Deși înființat de curînd vreme Institutul a întreprins importante cercetări privind economia, istoria, politica, științele sociale și filozofia țărilor din Orientul apropiat și mijlociu.

Anul acesta, editurile sovietice pregătesc multe traduceri din literatura engleză. În Editura de stat pentru literatură, vor apare de pildă, în continuare operele lui Ch. Dickens, două cărți de Thomas Hardy, nuvela „Sylas Marner” de George Elliot, inspirată din viața textiliștilor englezi, romanul „Toți oamenii sint dușmani” de Richard Aldington, consacrat primului război mondial, precum și cunoscutul roman al lui Oliver Goldsmith „Vicarul din Wakefield”. Din operele scriitorilor englezi contemporani va fi tradus romanul lui Jack Lindsay „Oamenii anului 1848”, precum și ciclul de povestiri „Ultimul tol” de James Aldridge.

În cursul septenaliului, în Uniunea Sovietică vor fi construite 11 mari combinate poligrafice, două mari fabrici pentru culori tipografice și două uzine pentru fabricarea mașinilor poligrafice, iar în orașul Moscova, în orașul Cehov, se va construi un combinat pentru producerea hirtiei tipografice.

Pe canavaua unor evenimente care, în istorie, marchează prăbușirea țarismului și instaurarea primului stat al proletariilor, Elena Vereiskaia — autoarea volumului „În anii aceia”, recent tradus — a brodat firele citorva povestiri avînd ca protagoniști principali copii alături pentru prima dată în situația de a judeca și desluși rîndurile lumii înconjurătoare. Unii dintre ei nici n-au împlinit 12-13 ani, dar chiar și cei care au depășit cu un an-doi această vîrstă fragedă, poartă, în atitudinea, în mentalitatea și în sentimentele lor, amprenta copilăriei — e drept o copilărie trăită în vremuri excepționale și de care ei încep să se desprîndă prin înțelegere și prin acțiune. Tocmai aceasta este ideea care conferă omogenitate întregului volum și constituie partea lui de originalitate în abordarea unei teme tratate de mulți scriitori sovietici între care Kataev, Gaidar sau Gladkov.

Elena Vereiskaia fixează în povestirile ei momente de răscruce cu un puternic ecou în viața afectivă și spirituală a copiilor. Noțiuni încă abstracte pentru ei, generale, cum ar fi cinstea, adevărul, dreptatea, datoră capătă dintr-odată un conținut concret, în cadrul confruntărilor declusive, pricinuite de evenimentele revoluționare la care sint martori. Și de unde la început poziția acestor copii era într-adevăr a unor spectatori, pe măsură ce confruntarea devine mai acută ei sint solicitați să se transforme ajungînd — unii dintre ei — participanți direcți la înfăptuirea Revoluției. Viața îi învață să aleagă calea dreaptă a luptei pentru eliberarea poporului și slujirea cu devotament a acestei cauze mari, face din ei cu adevărat niște eroi. Eroismul lor, bine înțeles, nu izvoarăște deocamdată dintr-o matură chibzuință și nici nu se întemeiază pe sen-

Vitrina

Pe canavaua unor evenimente istorice

timentul răspunderii sociale, dar beneficiază de un elan spontan și de un entuziasm cuceritor.

Un adevărat erou, plin de farmec și de vitalitate este Vlaska din prima povestire „Crimă împotriva statului”, care își ajută unchiul, muncitor comunist, să scape de urmărirea jandarmului țarist. Eroi sint și Mișka cu surioara lui Valea, din povestirea „Lanterna”, care pun în aplicare un plan ingenios pentru demascarea spionului și salvarea organizației revoluționare amenințată să cadă pe mina poliției. Lor li se alătură Tanea „revoluționara” din povestirea chiar astfel intitulată, care la o percheziție în casa părinților săi, activiști-legaliști, are prezența de spirit să ascundă materialul conspirativ și astfel derutează cercetările polițienilor, îndepărțînd primejdia ce-i amenința pe ai săi. Sint și cazuri cînd micii eroi nu intervin nemijlocit, dar însăși prezența lor în anumite

locuri înseamnă un act de curaj și de adeziune la idealurile revoluționare. Este cazul cu Serioja din „O zi memorabilă”, martor al „duminiicii sîngeroase”, cînd țarul a poruncit să se tragă în mulțimea venită să ceară o viață omească. În acea zi, cînd a pierdut două ființe dragi, Serioja a înțeles definitiv că „bumătatea” țarului este un basm și că fericirea se cucerește prin luptă neînduplecată, așa cum auzise de la studentul revoluționar. Martoră este și Irina din „O noapte de neuitat”, de astă dată la niște evenimente mult mai importante: ea vede Palatul de Iarnă asaltat de detașamentele revoluționare și ajunge pînă în apropierea fostului Institut Smolnii tocmai cînd acolo se țineau primele ședințe, la care vorbea însuși Lenin.

Imbrățișarea adevărului revoluționar de către acești copii nu decurge fără anume greutăți. Pe unii îi ajută condiția lor

socială; mediul muncitoresc în care trăiesc Tania sau Mișka și Valea favorizează evoluția lor pozitivă. Pentru alții, însă, ca Irina, trecerea nu se realizează fără dificultăți și adoptarea unor atitudini revoluționare sau măcar înțelegerea mobilurilor revoluționare echivalează cu o ruptură. Irina este crescută în cultul tradițiilor aristocratice, pentru dînsa contactul cu ideile revoluționare vine mai întîi ca o surpriză brută, derutantă, care apoi se dovedește însă a fi unica soluție salvatoare. Micul Vanea din „Camerista Mașă” urmează o traectorie asemănătoare. După ce a înțeles justetea și frumusețea cauzei revoluționare, nu-i rămîne decât să realizeze într-adevăr ruptura, părăsind casa unchiului său, fabricant exploatare, pentru a-și căuta în viață un drum de muncă cinstită, loială, refuzînd huzurul și traiul din profit.

În povestirile Elenei Vereiskaia evenimentele

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ A COMUNISMULUI

Clasicii marxism-leninismului au elaborat în operele lor învățătura despre cele două faze ale societății comuniste. În prima fază, cea socialistă, există două forme de proprietate socialistă asupra mijloacelor de producție: de stat (a întregului popor) și cooperatist-colhoznică; corespunzător acestor două forme de proprietate există și două clase prietene, clasa muncitoare și clasa țărănimii colhoznică; în această fază se aplică principiul socialist al repartiției: fiecare după capacitățile sale, fiecărui după munca sa. Mai există deosebiri esențiale între munca fizică și munca intelectuală, precum și între sat și oraș.

În faza a doua, superioară, a societății comuniste cele două forme ale proprietății socialiste vor face loc unei singure forme de proprietate, proprietatea întregului popor asupra mijloacelor de producție, va dispărea deosebirea dintre cele două clase, societatea comunistă fiind o societate fără clase. Vor dispărea deosebirile esențiale dintre sat și oraș, precum și dintre munca fizică și munca intelectuală. Munca va deveni prima nevoie vitală a omului, iar principiul socialist al repartiției după muncă va fi înlocuit cu principiul comunist al repartiției după nevoi.

Condiția esențială a trecerii de la socialism la comunism este o creștere însemnată a productivității muncii, astfel încât în societate să existe un belșug de produse care să permită satisfacerea tuturor nevoilor unei vieți civilizate, cu un nivel de cultură ridicat.

Încă în martie 1939, Congresul al XVIII-lea al P.C.U.S. a constatat că U.R.S.S. a intrat în faza trecerii treptate de la socialism la comunism. Crearea bazei material-tehnice a comunismului a fost legată încă de pe atunci de sarcina pusă în fața poporului sovietic de a ajunge din urmă și întrece într-o perioadă istorică scurtă cele mai dezvoltate țări capitaliste din lume.

Congresul al XXI-lea, extraordinar, al P.C.U.S. marchează începutul unei etape noi în procesul trecerii treptate a U.R.S.S. de la socialism la comunism, etapa construcției desfășurate a comu-

nismului. Planul de șapte ani trasează căile concrete pentru crearea bazei material-tehnice a comunismului. Planul septenal este o parte a programului de 15 ani de dezvoltare a forțelor de producție a U.R.S.S., de creștere a economiei, științei și culturii. În cursul acestei perioade de 15 ani producția ramurilor hotărâtoare ale economiei naționale a U.R.S.S. va crește de 2-3 ori. Se va crea baza material-tehnică a comunismului. Uniunea Sovietică va trece pe primul loc în lume nu numai în ceea ce privește nivelul general al producției, dar și în ceea ce privește producția pe cap de locuitor, ajungând la cel mai înalt nivel de trai din lume.

O parte însemnată a sarcinilor acestui program măreț de 15 ani va fi îndeplinită în cursul planului de șapte ani, aprobat de Congres. În acești șapte ani, producția industrială va crește cu 80%. Va fi grăbită în special dezvoltarea industriei grele și pe această bază se vor obține creșteri importante la producția bunurilor de consum industriale, precum și la producția agricolă.

Pentru obținerea unor asemenea rezultate importante în domeniul producției industriale s-au luat și se vor lua și în viitor o serie de măsuri cu caracter de-a dreptul revoluționar. Astfel, încă de acum doi ani s-a înfăptuit reorganizarea conducerii industriei și construcțiilor. O serie de ministere și departamente economice care aveau sarcina să coordoneze activitatea a mii și mii de întreprinderi de pe imensul teritoriu al Uniunii Sovietice au fost desființate. În locul acestei conduceri, devenită necorespunzătoare în condițiile actuale ale U.R.S.S., au fost înființate un număr de 104 consilii ale economiei naționale, organizate după principiul teritorial, având menirea să coordoneze activitatea întreprinderilor industriale și de construcții de pe teritoriul respectiv.

Un accent deosebit se va pune în dezvoltarea economică viitoare pe automatizarea proceselor de producție în industrie.

Efectele economice ale automatizării în condițiile socialismului sînt incomparabile cu cele ale formelor anterioare

Ofelarul V. Veretenov din orașul Vlkst

ale progresului tehnic. În urma automatizării proceselor de producție scade numărul personalului de deservire, se reduce suprafața necesară pentru instalarea mașinilor, scade consumul de energie, se îmbunătățește calitatea producției, scade numărul de rebuturi, crește productivitatea muncii. Toate acestea au ca urmare reducerea prețului de cost al produselor. De asemenea, automatizarea are ca urmare îmbunătățirea condițiilor de muncă a muncitorilor, apărarea sănătății lor.

Un rol deosebit în crearea bazei material-tehnice a comunismului revine dezvoltării industriei chimice. O serie de materiale sintetice, produse de industria chimică, înlocuiesc metalele în industria construcțiilor de mașini. Ele sînt mai rezistente, mai ușoare și mai ieftine decât metalele.

De cea mai mare importanță este dezvoltarea industriei chimice pentru producția bunurilor de consum. După cum se știe, industria bunurilor de consum își primea pînă în zilele noastre materia primă exclusiv din agricultură. Lina, bumbacul, mătasea, inul, pielea etc. sînt produsele muncii agricole. Producția bunurilor de consum era deci în mare măsură condiționată de obținerea acestor materii prime agricole. În prezent, dezvoltarea industriei chimice a dărîmat această barieră. Din materii prime, cum sînt înainte de toate petrolul, gazele naturale, ea produce materiale artificiale și sintetice care înlocuiesc cu cel mai mare succes materiile prime agricole tradiționale. Firele și fibrele sintetice, precum și alte materiale înlocuitoare produse de industria chimică, sînt mai rezistente și mai ieftine. Ele creează condițiile unei dezvoltări fără precedent a industriei bunurilor de consum. Aceasta este una din căile care duc spre belșugul de produse necesar trecerii de la socialism la comunism.

Pentru perioada 1959—1965, perioada planului de șapte ani, se prevede o creștere de trei ori a producției industriale chimice.

Acestea reprezintă doar două exemple ale direcțiilor în care se va dezvolta industria U.R.S.S. în vederea creării bazei material-tehnice a comunismului. Se prevede, de asemenea, utilizarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii și în alte domenii. Astfel, se vor construi mașini și utilaje cu utilizarea radioelectronicii, a supraconductorilor, a ultrasunetului, a izotopilor radioactivi, a semiconductorilor, a energiei nucleare etc.

Un loc important în dezvoltarea economiei U.R.S.S. spre comunism îl ocupă dezvoltarea agriculturii. Începînd cu plenara C.C. al P.C.U.S. din septembrie 1953 s-au luat în U.R.S.S. o serie de măsuri de cea mai mare însemnătate în vederea ridicării producției agricole. Au fost înlăturate cu curaj o serie de piedici care stăteau în calea dezvoltării agriculturii; a fost modificat sistemul de planificare în agricultură; s-a pus

un accent deosebit pe cointeresarea materială a oamenilor muncii din agricultură în rezultatele muncii lor; s-au deschis pentru agricultură vaste teritorii virgine; pe baza ridicării economice a colhozurilor a fost efectuată reorganizarea stațiilor de mașini și tractoare și a fost schimbat sistemul de colectare a produselor agricole, ceea ce înseamnă o etapă nouă în relațiile dintre stat și colhozuri.

Toate acestea au determinat un salt gigantic în agricultură. Pe această bază, planul de șapte ani prevede ca producția agricolă să ajungă la 10-11 miliarde puduri de cereale anual, ca producția de carne să fie dublată etc.

Dezvoltarea industriei și a agriculturii deschide posibilități minunate în ce privește ridicarea rapidă a nivelului de trai al poporului sovietic. Încă spre sfîrșitul planului de șapte ani Uniunea Sovietică se va apropia de S.U.A. în ceea ce privește producția pe cap de locuitor a țesăturilor, confecțiilor, încălțămîntei. De asemenea, se prevede un salt în ceea ce privește construcțiile de locuințe. În ultimii 5 ani s-a construit în orașele și centrele muncitorești o suprafață de locuințe care depășește tot ce a existat în 1913 ca suprafață de locuințe pe teritoriul Rusiei țariste. În planul de 7 ani, volumul construcțiilor de locuințe va crește mai mult decît de 2 ori. În orașe și centre muncitorești se vor construi circa 650-660 milioane de metri pătrați de locuințe, adică aproximativ 15 milioane de locuințe noi, în modul acesta rezolvîndu-se problema locuințelor.

Măsuri însemnate, asupra cărora nu putem insista în amănunțime, se lău în ceea ce privește dezvoltarea științei. Nivelul înalt al științei sovietice a fost demonstrat de succesele oamenilor de știință sovietici în domeniul energiei atomice, al pătrunderii în spațiul cosmic. Primul satelit artificial al Pămîntului a fost un satelit artificial sovietic. Prima planetă artificială este o planetă artificială sovietică. Acestea reprezintă un semn al gradului înalt de dezvoltare la care a ajuns știința și tehnica sovietică și al căilor largi care îi stau deschise pentru viitor.

Marile obiective prevăzute în planul de 7 ani reprezintă măsuri de construcție a bazei material-tehnice a comunismului. Și nu încapă înăuntru că așa cum în trecut, împotriva scepticismului, cleveților și calomniilor de tot soiul, popoarele sovietice au reușit să construiască o economie socialistă înfloritoare, tot astfel, în anii care vin, ei vor reuși să construiască societatea comunistă, visul de aur al omenirii.

prof. I. Rachmuth
membru corespondent
al Academiei R.P.R.

O PROBLEMĂ DE STAT

În vastul program al construirii desfășurate a comunismului, trasat de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., dezvoltarea alimentației publice ocupă un loc care nu poate fi neglijat. Documentele Congresului au arătat că, mai cu seamă în condițiile trecerii treptate spre comunism, alimentația publică capătă însemnătatea unei probleme de stat. Raționile însemnătății ei au fost subliniate încă de V. I. Lenin care a denumit cantinele obștești „lăstare ale comunismului”, al căror rol este nu numai de a economisi o parte din resursele materiale și umane ale societății ci și de a schimba în mod fundamental viața familiei, de a elibera femeile de greua povară a muncii puțin productive a pregătirii mesei, de a distruge inegalitatea femeii în ceea ce privește rolul ei în producția socială și în viața obștească, inegalitatea caracteristică pentru orînduirile anterioare socialismului.

Trecerea treptată spre comunism este legată de folosirea relațiilor marfaro-bănești. Extinderea cantitativă și calitativă a acestor relații va crea condițiile dispariției lor viitoare. Una din formele folosirii relațiilor marfaro-bănești este dezvoltarea circulației mărfurilor și serviciilor comerciale. În cadrul creșterii generale a volumului circulației mărfurilor, în Uniunea Sovietică se conturează net

creșterea mai rapidă a desfacerii mărfurilor nealimentare față de cele alimentare, creșterea mai rapidă a desfacerii mărfurilor de uz îndelungat și a mărfurilor de uz casnic și cultural față de ansamblul desfacerilor de produse nealimentare. Printre aceste schimbări ale structurii desfacerilor de mărfuri, care ilustrează ridicarea nivelului de trai material și cultural al populației sovietice, se înscrie și creșterea mai rapidă a desfacerilor alimentației publice nu numai față de desfacerile de produse alimentare, ci și față de ansamblul comerțului cu amănuntul. Recenta hotărîre a Comitetului Central al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. „Cu privire la dezvoltarea și îmbunătățirea continuă a alimentației publice” cuprinde o serie de măsuri energice destinate a impune un ritm și mai rapid de dezvoltare alimentației publice, destinate a lărgi și a adînci progresele obținute în acest domeniu, în deosebi după Congresul al XX-lea al P.C.U.S. Efortul de sporire a rețelei alimentației publice, al cărei principal tip de unitate este în U.R.S.S. „stolovaia” (ceea ce ar însemna „cantina-restaurant”) și de dotare a ei cu utilaje frigorifere, tehnologice, și comerciale se va bizui pe concentrarea producției alimentației publice în întreprinderi special amenajate și utiliza-

te. Existența unui mare număr de unități izolate, cu un ciclu complet de producție, începînd cu prelucrarea primară a materiei prime și terminînd cu prepararea mîncărilor, este nerațională, costisitoare și frînează creșterea productivității muncii în alimentația publică. De aceea, multe din măsurile prevăzute în Hotărîrea de care ne ocupăm, converg spre concentrarea producției semipreparatei culinare.

Hotărîrea cuprinde de asemenea o serie de măsuri menite să ducă la înfăptuirea rolului ce revine alimentației publice în grăbirea procesului de socializare a producției agricole. Eliberarea lucrătorilor din sovhozuri și a colhoznicilor de munca puțin productivă ce o depun în gospodăriile individuale are ca un corolar necesitatea de a se organiza pe scară mai largă unități de alimentație publică la țară. În aceste unități lucrătorii sovhozurilor și țărănimii colhoznică vor găsi o masă gustoasă la prețuri accesibile, în condiții de confort.

Măsurile preconizate de C.C. al P.C.U.S. și de Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. pentru dezvoltarea alimentației publice constituie astfel, încă un pas spre înfăptuirea grandiosului program de ridicare a nivelului de trai al populației sovietice.

Ion Manu

Y Inmugulesc pomii

schită de ANATOLI BEZUGLOV

— Verocika, sînt gata preparatele?
— Încă nu, Elena Ivanovna. Mîine...
Roșcina se încruntă.
— Dar știi bine că experiența n-o fac mîine, ci chiar în seara asta. Trebuie să rămii, să te ocupi de ele...

— Nu pot, Elena Ivanovna, — îngăimă Verocika, roșindu-se. Astăzi am... Merg la teatru...

Roșcina însă și părăsise încăperea, așa că fata rămase să privească derută în urmă-i.

În laborator se așterna tăcerea. Nu se mai auzea decât chităitul cobailor.

— Se istovește cu tot dinadinsul și ne chinuie și pe noi — suspină Klava cea plinuță la față. Dar ce te-i fi necăjind așa, Verka! După program la ora patru, poți să pleci!

— Să plece, cum nu — surîse sceptic Nina — ș-apoi incuiata aia are s-o mănînce de vie... Ce-o fi pății Elena Ivanovna asta a noastră? Parc-ar fi deochiat-o cineva!

...În urmă cu doi ani, după ce și-a luat aspiranțura în medicină, Roșcina a fost repartizată să lucreze în laborator. Slăbuță cum era, cu părul negru și ochii mari, verzui, a fost luată la început drept laborantă. Cînd au aflat însă că nu are optsprezece ani ci douăzeci și șase impliniți, și că pe deasupra mai e și candidată în științe, colegii au rămas de-a dreptul uimiți. Chiar din prima zi, începînd cu șeful laboratorului și sfîrșind cu portarii, toți au început s-o alinte Lenocika.

De la bun început, Lenocikăi i s-a încredințat spre rezolvare o importantă problemă științifică, în care fata s-a descurcat bine, dovedind cunoștințe temeinice. Ceva mai tîrziu s-a aflat că, încă din timpul aspiranțurii începuse să lucreze la prepararea unui vaccin antigripal pentru copii. Apoi cercetările au progresat așa de mult, încît numai după un an i s-a pus la dispoziție un laborator special, cu zece medici și laboranți în subordine. De altfel, cuvîntul „subordine” nu e cel mai potrivit pentru a descrie relațiile dintre Lenocika și colaboratorii ei. Tineretele laborante sporovăiau împreună cu ea despre toalete, despre concedii, îi încredințau mici secrete amoroase, în fine se sfătuiu cu ea ca și cu o prietenă.

Cu puțin timp înainte de a fi fost organizat laboratorul Roșcinei, Zaharov și Odintov, doi medici tineri, începuseră să se comporte în așa fel față de doctoriță încît dădeau de-a binelea de bănuț. Deveniseră, așa, din senin, mari amatori de ski, de artă — într-un cuvînt agreau tot ceea ce-i plăcea Lenocikăi. De la o vreme însă, unul dintre ei renunță s-o mai curteze, și Lenocika începu să apună la expoziții sau la teatru însoțită numai de Odintov. Ba, cei de la laborator, începuseră chiar să vorbească despre o căsătorie...

Părea că totul merge cum nu se poate mai bine, cînd, pe neașteptate, Lenocikăi îi reveni o boală mai veche, așa că fu nevoită să se interneze pentru o lună la Institutul de transfuzii, după care plecă la Leningrad. După ce se întoarse observă cu toții că se schimbaseră mult. Devenise tăcută și severă, începuse să lucreze cu alita îndrăjire de parcă pentru dînsa n-ar fi existat nimic altceva în lume. Dacă căreva mai îndrăznea, ca odinioară, să glumească, se încruntă supărată și-l repezea, fără să-l privească în față, de parcă nici n-ar fi auzit ce-i spune.

Curînd, presa începu să scrie despre noul vaccin descoperit în laboratorul Roșcinei, așa că în ochii colegilor Lenocika deveni o autoritate. Și, nu se știe cum se făcu, dar multora dintre colegii ei vechile relații începură să le apară ca nepotrivite. Începură să i se adreseze cu „dumneavoastră”. Iar, într-o zi, se petrecu un lucru care înăspri și mai mult relațiile ei cu subalternii. Ca de obicei, Klava, laboranta, năvăli în cabinet fără să bată la ușă; vroia să-i arate o revistă nouă de cuvinte încruciate.

— Ce-i asta? — o întrebă tăios Roșcina.
— Ei, ce să fie! O revistă — răspunse voioasă Klava.

— Ia-o de-aici și să nu te mai prind c-aduci în laborator asemenea lucruri. Și te rog să nu mai intri la mine fără să fii anunțată.

— Cum vrei dumneata, Elena Ivanovna.

În fața tonului oficial al Roșcinei, Klavei îi scăpase, fără voie, și prenumele și numele după tatăl doctoriței. Și din ziua aceea, laborantele începură să se adreseze șefei numai în felul acesta.

Pe Roșcina o trîtau acum orice nimicuri. De pildă toată lumea știa că doctorul Zaharov fumază mult. Și, dat fiind că fumatul în birou fusese interzis, la fiecare patruzeci-cincizeci de minute medicul își înterupea lucrul și ieșea pe coridor. Dacă înainte vreme Roșcina obișnuia doar să-l dojenească prietenește pe înrăitul fumător, acum însă, cînd îl înfilni pe coridor, izbucni minioasă:

— Ce naiba Leonid! Doar nu mai ești copil! Ar trebui să înțelegi! În loc să-ți vezi de lucru, te joiești de colo pînă colo, fără nici un rost.

Zaharov încercă să răspundă cu o glumă, dar Roșcina nici nu-l luă în seamă și-i replică nervos:
— Să nu te mai prind fumînd în orele de lucru!

Treptat, treptat, în colectivul Roșcinei se statornici o atmosferă apăsătoare. Cei vîrstnici nu se arătară însă prea surprinși de schimbarea petrecută.

— Ei, i-o fi venit și ei mîntea la cap — sugeră

desen de N. Polivanov

grav doctorul Serghei Petrovici. — Parcă n-ați știți cu toții cît de nedisciplinați am fost și noi în tinerețe. Slavă domnului că Elena Ivanovna a noastră s-a lepădat mai repede de asemenea slăbiciuni. Disciplina, severitatea, asta-i o garanție de succes în activitatea științifică.

Dar bunăvoința lui Serghei Petrovici se topi repede cînd Roșcina, cerîndu-i un referat observă tăios:

— Serghei Petrovici, de la un medic cu experiența dumitale m-așteptam la mai mult. Se vede că nu prea urmărești literatura de specialitate. Are să trebuiască să-l refaci, și asta pînă la 1 martie.

— Dar, dă-mi voie te rog, Elena Ivanovna, astăzi sîntem în douăzeci și patru. Nu mai am la îndemînă decît cinci zile!

— Dacă ai să lucrezi cum trebuie, astea cinci zile pot deveni cincisprezece, — i-o retează scurt Roșcina, dîndu-i să-nțeleagă că discuția luase sfîrșit.

— Dar e cu neputință... Refuz!

— Atunci ai să treci să lucrezi în alt colectiv. Serghei Petrovici tăcu, întocmi referatul așa cum i se ceruse, dar de-atunci relațiile cu șefa se schimbaseră.

Doar cu Odintov nu se produse deocamdată nici o ciocnire. Și totuși, chiar și față de dînsul Lena începu să se poarte aproape oficial; dacă, de pildă, îi cerea cîte-o aminare la predarea vreunei lucrări, manifesta față de el aceeași exigență ca și cu ceilalți. Din pricina asta Serghei Petrovici începu să-l cam zeflemisească:

— Pare-se că la mijloc e vorba de-o destituire...

Ei, n-ai ce-i face tîner, dacă n-ai și tu, acolo, un titlu... Acuma Elena Ivanovna a noastră n-are să vrea să mai știe de nimeni, dacă n-are să aibă agățat, colo, lingă nume măcar titlul de membru corespondent...

Odintov își dădea și singur seama că Lena începuse să-l ocolească. Încercă o explicație cu ea, dar de fiecare dată fata găsea motive să-l evite. Uneori, ce-i drept, îi mai surprindea în priviri scîlpîri de dragoste și gingășie ca odinioară, dar, imediat ce încerca să-i zîmbească fata devenea din nou rece și parcă mai străină ca oricînd.

Ce mai încoace-încolo, pentru Odintov relațiile cu Lena deveniseră un chin. Văzînd că Lena se afundă din ce în ce mai mult în labirintul nesfîrșitelor experiențe științifice, că prin răspunsurile ei tăioase, prin irascibilitatea ei își ridică tot mai mult împotriva-i colectivul începu, fără să-și dea seama, să împărtășească părerea celorlalți colegi, care susțineau că Roșcina a fost atinsă de „virusul” infumurării și cariensmului. De cîteva ori Odintov fu cît p-aci să i-o spună în față, dar, de fiecare dată cînd se ivea prilejul îl apuca o timiditate ciudată, așa că în locul unei explicații sincere, îngăima cîteva fraze fără sens.

Într-o zi, însă, Odintov se hotărî. Rămase la laborator pînă aproape de ora 1 noaptea, și ieși odată cu Lena. Umblară multă vreme tăcuți pe aleile parcului. Privînd-o furig, tînrul medic observă cu cită lăcomie inspiră aerul proaspăt, cît de mult se bucură, cu întrecă-i ființă, de natură și, probabil, de faptul că alături de dînsa se află Odintov... Pe-nceput, supărarea care i se strînsese în suflet începu să se topească. O apucă de braț, o întoarse către el, și... porniță înapoi pe aceeași cale. Lena nu protestă. În sfîrșit, Odintov își luă înimă-n dinți și-i spuse:

— Te-ai schimbat mult în ultima vreme, Lena. (Odintov era singurul din laborator care i se mai adresa astfel).

— Da, am slăbit, uite ce palidă sînt. Și, pe deasupra, am mai devenit și irascibilă.

— E adevărat... Dar nu asta-i principalul. Nu ești deloc atentă cu oamenii...

— Cum așa? Față de cine?

— Ei, chiar și față de mine — continuă mîhnit Odintov. — Uite, de pildă, înainte de a te îmbolnăvi mi-ai făgăduit c-ai să-mi răspunzi... Eu n-am vrut să-ți readuntesc și tu se pare că ai uitat pur și simplu...

Contrar intențiilor lui, și cu toată ciuda ce-o simțea din pricina asta, Odintov începuse să vorbească despre lucruri care-l priveau pe el.

— Ba nu, îmi amintesc foarte bine Petea — suspină tristă Lena. Dar acum nu-ți pot da nici un răspuns.

— De ce?
— Deocamdată să nu mai vorbim de asta. Să terminăm mai întii experiențele cu vaccinul.

— Dar ce amestec are în treaba asta vaccinul? — se infurie Odintov. — Muncă, muncă și iar muncă, dar la tine nu vrei să te gîndești deloc! De muncit ai să muncești mereu... Nu cumva ai fi vrînd să-astept pînă ai să ieși la pensie?

— Taci! — izbucni Lena. — De unde poți să știi că mie nu-mi e de o mie de ori mai greu decît ție...

— Mai greu? — se miră Odintov. — Dar ție-ai creat singură situația asta! Nu, alta-i pricina. Pur și simplu ai încetat să te mai gîndești la tine. Ai...

Ar fi vrut să-i spună tot, tot ce avea pe suflet. În lumina vie a felinarului ochii fetii scînteiau însă atît de înfrigați, iar fața-i devenise așa de palidă, încît mișcat, Odintov se stăpîni și începu să vorbească despre altele.

Viața Lenei continuă să se scurgă ca și mai înainte. Venea la ora șapte și jumătate, pleca după douăsprezece noaptea, și-și obliga colaboratorii să lucreze, să lucreze mereu. În celelalte laboratoare, colegii se minunau nu numai de schimbarea Roșcinei dar și de răbdarea subalternilor ei.

— Dar ce naiba, doar nu mai sînteți copii — îi muștrău ei. Nimeni n-are dreptul să dispună de timpul vostru liber. Există Direcție, legi, organizație de partid, sindicat... Ce, nu puteți s-o puneți la locul ei?

Dar medicii, ca și restul personalului din laboratorul Roșcinei, se mulțumeau să ridice din umeri. E drept că nu o dată fuseseră cît p-aci să se răzvrătească. Fuseseră, însă, de-ajuns ca vreunul din ei să intre în cabinetul doctoriței, s-o vadă aplecată cu fața-i palidă peste eprubete, ca să înceapă să șovăie, să dea înapoi, și ca, pînă la urmă, „răzvrătîtul” să plece fără să-și fi spus păsul.

— Nu-i lucru curat la mijloc — spunea de multe ori Serghei Petrovici. — Am senzația că dacă i-aș cere ca să lucrez numai orele de program, ar muri pe loc... Vorbește cu atîta patimă de experiențe, încît ție-e rușine, parcă să-i amintești că omul mai are nevoie și de timp liber.

Nemulțumirile împotriva Roșcinei continuau totuși să crească, fără să depășească însă cadrul laboratorului sau să se transforme într-un conflict fățiș. Cu toții așteptau parcă ceva de la Odintov, care, pe zi ce trecea, devenea tot mai ursuz, gata, gata să izbucnească.

Și, într-o zi, izbucni pretextul îi fu oferit chiar de Roșcina, care ceruse Verocikăi să-i pregătească preparatele în seara aceea. Verocika tocmai își ștergea ochii cu batista, cînd în încăpere intră Odintov. Afînd despre ce-i vorba, îi ceru să plece imediat acasă.

— Dar o să mă mănînce de vie — suspină printre sughîturii fata.

— Ei, ei, nu-l chiar așa de fioroasă — zîmbi el. Nu te teme vorbesc eu cu dînsa.

Soneria anunțase sfîrșitul zilei de muncă, dar Verocika tot se mai suceea nehotărîtă în loc.

— Ei, ce mai stai, pleacă odată — o îndemnă Odintov. Ți-am spus doar, preparatele i le pregătesc eu!

Apoi, foarte hotărît, intră în cabinetul Lenei. Roșcina scria preocupată la birou, așa că nu-

De vorbă cu Oleg Strijenov

În centrul Moscovei, pe strada Vorovski, există o clădire în care dacă intri, poți întâlni mulți dintre eroii celebri ai filmelor sovietice. Este Casa Cinematografiei, Aici vin zilnic actori, regizori, operatori, aici se vizionează filmele noi.

Intr-o zi am întâlnit aici un actor cunoscut și l-am rugat să-mi spună ce filme noi vor apare în curând pe ecran.

— În primul rând „Viața e în mâinile tale”. Se vizionează chiar azi. În rolul principal Strijenov are o creație de neuitat.

Brusc, interlocutorul meu s-a întrerupt și scuzându-se a ieșit din cameră. Peste câteva clipe s-a înapoiat la braț cu un tânăr.

— Faceți cunoștință.

— Strijenov — s-a recomandat tânărul spre marea mea surpriză.

— Și acum, întrebările pune-i-le lui direct — m-a îndemnat prietenul.

L-am rugat să-mi vorbească despre noul său film, lucru pe care Strijenov l-a acceptat bucuros.

— Subiectul filmului nu este inventat de scenarist. La baza lui stă o întâmplare reală, care a avut loc în orașul Kursk și despre care s-a scris în presă. În timpul săpării unei gropi de fundație, a fost găsită întâmplător o bombă. Explozia a răpit viața a doi oameni sovietici. Căpitanului Dudin îi revine misiunea de a transporta de acolo încărcătura periculoasă, lăsată cindva de nemți. Dudin are o căsnicie fericită: o soție tină și frumoasă (rolul este jucat de Marina Strijenova), un băiețel de trei ani și așteaptă al doilea copil. Dar în viața pașnică a răsunat iar sirena alarmei.

Aici Strijenov a făcut.

— Mai departe?

Insistența mea s-a dovedit însă zadarnică. — E greu să povestesc... Mai bine veniți diseară la vizionare. Este mai lesne să fii eroul decât să vorbești despre el.

...Seara, Casa Cinematografiei e plină: sînt de față artiști, critici, personalități ale vieții obștești, muncitorii.

Îl zăresc și pe Oleg Strijenov într-un colț mai retras, împreună cu alți colegi. Înalt, suplu, într-un impecabil costum gri închis, pare tânăr și printre cei de o vîrstă cu el.

Observindu-mă, Oleg Strijenov vine în spre mine cu tot grupul. Discuția se înfiripă îndată. Dar rolurile se schimbă: de astă dată ei sînt

Oleg Strijenov

cei care întreabă și eu răspund. Cum e Bucureștiul? Ce filme sînt în lucru la Buftea? Ce fac băieții care au terminat Institutul unional de cinematografie din Moscova? Sînt frumoase fetele din România? De ce Dumitrescu n-a luat parte la tradiționala întrecere a cicliștilor din Egipt? Strijenov se interesează de sport, fiind la curent cu ultimele noutăți.

Soneria ne invită în sală. Conform tradiției, eroii filmului iau loc la balcon. Mă uit la Strijenov. Șuvițe de păr de culoarea secarei coapte s-au răvășit pe frunte, ochii privesc cu încordare.

Filmul te cucerește de la primele scene. Oleg Strijenov își joacă rolul reținut, simplu, dar în spatele acestei simplități se simte marea lui măiestrie. Dacă în alte filme, în crearea personajului actorul a fost ajutat de costume pitorești, de grimă, de un text bogat, — aici nu-i nimic din toate acestea. Ochii, o mișcare imperceptibilă a sprincenelor sau a buzelor, un gest discret — iată prin ce mijloace Strijenov dă viață eroului său.

La sfîrșit, sala mulțumește cu aplauze călduroase creatorilor filmului.

Strijenov nu mă întreabă dacă mi-a plăcut. Și nici eu nu-l mai întreb cum a creat rolul. După cele văzute, cuvintele nu mai au nici un rost.

— De fiecare dată, la vizionare, mă încredințez că rolul ar fi putut fi jucat mai bine, căci abia cînd e gata îmi dau seama că ar mai trebui lucrat, trăit și simțit încă o dată. În privința aceasta artiștii de teatru sînt mai fericiți decât noi — îmi mărturisesc Strijenov.

— Vorbiți-mi despre dumneavoastră — îl rog eu.

— Din păcate, biografia mea e simplă. Am terminat școala, m-am înscris la cursurile școlii teatrale „Șciukin”, de pe lângă teatrul Vahtangov. Lucrarea mea de diplomă a fost rolul lui Romeo. După absolvire, am fost angajat la Teatrul de dramă rus din Tallin. Acolo am jucat rolul lui Neznamov în piesa „Vino-vați fără vină” de Ostrovski. Odată, după spectacol, au venit la mine cîțiva cineaști din Moscova și mi-au propus să fac probe de film pentru rolul Tăunului. Propunerea m-a bucurat dar în același timp îmi părea cu neputință să năzuiesc la asemenea rol.

— Care din rolurile jucate v-a plăcut cel mai mult?

Strijenov stă pe gînduri.

— Deseori mi se pune această întrebare — continuă el zîbind. — Și de fiecare dată mă aflu în situația unui părinte cu mulți copii. Pe care-l prefer? Pe care îl iubesc mai mult? E greu de răspuns. Dar în viitor aș vrea să mă întruhez asemenea personajului ca Artur, ca ofițerul alb din filmul „Al 41-lea”. Cu cît linia psihologică a rolului e mai complicată, cu atît mă atrage mai mult.

— La ce lucrați în momentul de față?

— Mi s-a propus rolul unui pilot de încercare în filmul „Cer senin”. Am să accept propunerea, fiindcă figurile luminoase ale contemporanilor noștri mă atrag în mod deosebit.

— Am auzit că vă pregătiți pentru coproducția sovieto-greacă „Iliada”, în care vi s-a oferit un rol.

— Nu numai mie. Vor juca și Tatiana Samoilova, Alla Larionova, Ivan Pereverzev. Pentru noi este o mare cinste, dar și o mare răspundere. Inșă asta este o problemă de viitor, deocamdată...

— Cu ce vă ocupați în timpul liber?

— Am atîtea de făcut! Cînd nu filmez — mă pregătesc pentru filmare. Mă pregătesc în bibliotecă, pe stadion, la muzeu, la hipodrom. Cînd toate aceste instituții își termină programul zilnic, mă grăbesc acasă unde mă așteaptă copilul și Marina. Copilul nostru nu vorbește încă prea bine, dar are o mimică excelentă și gesturi foarte expresive, așa că ne înțelegem de minune.

— Ce carieră i-ați dori?

— Orice carieră și-ar alege. Marina și cu mine dorim un singur lucru: să fie curajos, puternic, apropiat de oameni, ca acele figuri luminoase de eroi pe care le-a creat și speră să mai creeze — tatăl său.

Alla Ciubotaru

Insemnări teatrale

AUTORUL FIGUREAZĂ ÎN DISTRIBUȚIE

Odată cu luminile din sală, s-a stins și ultima șoaptă. Nerăbdarea te îndeamnă toluși să forțotești, în așteptarea primului cuvînt. Dar a început! Replăcile pornesc să se întretăie. Și de aici se naște nedumerirea: lucrurile nu sînt de loc limpezi, încurcînd personajele necunoscute, cu gînduri deocamdată greu de înțeles. Te mîngii însă: se mai întîmplă odată în teatru să nu prinzi îndată firul acțiunii. Tocmai cînd te-ai împăcat cu acest gînd, apare din fundul sălii, îndreptîndu-se spre avanscenă, un cetățean și strigă furios către actori: „N-aveți dreptul! Eu sînt autorul... De ce ați început spectacolul fără mine?” Hijniakov, un erou al piesei „Zări necuprinse” de N. Virta, jucat pe scena Teatrului „Mossoviet”, îi răspunde autorului cu o întrebare mirată: „Ce s-a întîmplat?”, iar același autor, încă destul de enervat, explică: „Dați-mi voie, de ce ați început ou sfîrșitul?”.

După ce vezi spectacolul întreg și te mai întorci și asupra textului, constăți că Autorul nu mințea, fiindcă piesa începeuse cu episodul I, din actul... II.

Același Hijniakov, însă, se străduiește să-l consoleze pe autor, arătîndu-i că nu s-a întîmplat nici o nenorocire de pe urma incurcăturii: „Am început, după părerea noastră, cu momentul cel mai interesant, fiind siguri că publicul va înțelege totul, chiar dacă nu va exista un început. Și apoi... ați scris o piesă despre înțeleștarea inimilor, a cugetelor, despre mișcarea noastră spre progres. Există oare un sfîrșit al acestei mișcări?”.

În sfîrșit, după toate preliminariile, piesa începe cu... începutul. Aflăm din gura Autorului că în căutarea materialului susceptibil să devină literatură, a ajuns în colhozul „Krutie gori”. Aici l-a cunoscut pe Matvei Ivanovici Hijniakov și s-a simțit atras de om și de povestea lui. Acest agronom fusese ales președinte al colhozului respectiv, după ce situația de aici se dovedea a nu fi de loc strălucită. Fostul președinte, indolentul Stepkin, dusesse gospodăria de răpă. În primele clipe Hijniakov a fost întîmplat cu răceală: cei din jurul lui Stepkin n-aveau nevoie de oameni noi, iar colhoznicii cînștiți se uitaau cam chiorși la el fiindcă era străin de satul lor. După o serie de peripeții noul președinte, a cărui muncă dificilă a fost sensibil înlesnită de contribuția secretarei Comitetului rațional de partid, Rakitina, și-a apropiat oamenii, le-a dobîndit încrederea și, împreună cu ei, a așezat cu totul altfel treburile la „Krutie gori”.

Istoria e destul de simplă, destul de obișnuită. Ea își sporește însă considerabil semnificațiile pentru că se oprește cu cea mai mare grije, dragoste, înțelegere, asupra oamenilor de la „Krutie gori”, despre care Autorul spune: „Despre mersul lor înainte, despre zările necuprinse vreau să vă povestesc astăzi”.

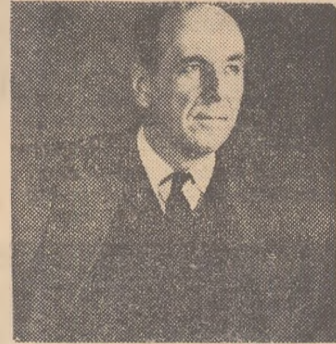
Dar cine este și ce funcție are în piesă acest Autor, care pare să te știe și să le rezolve pe toate?

Cînd apare la început, se prezintă ca un scriitor care vrea să aere în spectacol integritatea, logica piesei sale dar apoi, el se înscrie în distribuție, purtînd numele de Autor și avînd plenipotențe definite în desfășurarea acțiunii pentru ca, în cele din urmă, să facă să fuzioneze aceste două calități, rămînînd scriitorul care a dat naștere lucrării dramatice și, în același timp, Autorul care circula în scenă, aducîndu-și contribuția ca orice alt personaj la

declanșarea conflictului, la favorizarea deznodămîntului.

Partitura Autorului este, în mod evident, cea mai complicată din întreaga piesă, datorită portativelor variate pe care își desfășoară acțiunea, a nenumăratelor nuanțe care însoțesc fiecare intervenție a protagonistului. Regizorul spectacolului, Zavadski, a încredințat această sarcină excelentului actor Pliatt pe care-l cunoșteam din timpul turneului teatrului „Mossoviet” la București cînd a avut o impresionantă, tulburătoare evoluție în rolul comunistului Raevici din „Uraganul” lui Bill-Belofkerovski.

În „Zări necuprinse” Pliatt (pe care-l vedem în fotografia alăturată, în postura Autorului) n-a produs nici o clipă impresia unui comentator degajat, ci a avut mai degrabă aerul unui martor ocular. Participarea sa activă la fiecare situație, la fiecare tresărare sufletească a eroilor, l-a făcut să intre în situație, în pielea protagoniștilor, eliminînd orice urmă de artiști-

Actorul R. Pliatt în rolul Autorului

cialitate. De aceea, el n-a jucat numai un personaj, ci mai multe, toate personajele piesei, pătrunzînd organic, firesc în țesătura ei intimă. Căldura interioară pe care a știut s-o transmită în permanență l-a apropiat de public, îngăduind stabilirea unei intense comuniuni a sălii cu scena, a spectatorului cu tema, contemporaneitatea piesei.

O deplină reușită a înregistrat și populara actriță Vera Mareșkaia, care, după o suită de roluri clasice în teatru, s-a apropiat în lucrarea lui Virta de imaginea de neșters lăsată în filmul „Învățătoarea din Sătrii”. Ea a interpretat în „Zări necuprinse” o secretară de partid, un om în toată puterea cuvîntului, care și-a adăugat capacitatea de convingere pe aceea de seducție, făcînd pe cei din jur s-o creadă, dar să se și îndrăgostească de frumusețea ei sufletească, de inteligența ei, de dăruirea ei pentru cauza colectivităților. Rakitina-Mareșkaia nu și-a trădat nici o clipă energia, fermitatea (marcate de gesturi puțin abrupte, de un mers aproape bărbătesc, de tonuri categorice), însoțindu-le cu intonații lirice, cu transmițerea unei febrilități interioare, cu gingășie feminină. Îndrumată de un simț de discernămint care nu dă greș, ea a alternat aceste înlexiuni, așezîndu-le la locul cel mai potrivit și necontraziindu-se niciodată în comportarea scenică.

Prin intermediul lui Pliatt, al Mareșkaiei, al celorlalți actori, regizorul Zavadski a realizat un fermecător spectacol contemporan, nerezumîndu-se la relatarea întîmplărilor din colhozul „Krutie-gori” ci vorbind mai cu seamă despre oameni, despre oamenii zilelor noastre și despre idealurile lor, despre zărrile nemărginite ale comunismului.

Horia De'eanu

O CONSĂTUIRE DESPRE PROBLEMELE REALISMULUI SOCIALIST

Între 3 și 6 martie a avut loc la Moscova o consătuire despre problemele realismului socialist. Consătuirea a fost organizată de Uniunea Scriitorilor sovietici și de Institutul pentru literatură universală „A. M. Gorki”.

Participanții au dezbătut un număr de importante probleme privind sarcinile literaturii realist-socialiste în lumina hotărîrilor celui de al XXI-lea Congres al P.C.U.S. Au fost ascultate, astfel, între altele, expuneri și păreri referitoare la strînsa legătură a literaturii sovietice cu cele mai bune tradiții ale literaturii clasice mondiale, la spiritul noulor realismului socialist, la individualitatea creatoare a scriitorului și la influența realității socialiste asupra dezvoltării multilaterale a talentelor, la partinitatea literaturii realismului socialist etc. O atenție deosebită a fost acordată problemelor dezvoltării literaturii realismului socialist în țările de democrație populară, precum și realismului socialist și literaturii progresiste în țările capitaliste. În referențele prezentate au fost demascate concepțiile burgheze și atacurile calomnioase ale revizionistilor la adresa realismului socialist, încercările lor de falsificare a istoriei literaturii sovietice, încercări care urmăresc diminuarea prestigiului artistic, a autorității de care se bucură în toate țările literatura realismului socialist.

Cu priielele consătuiri au fost analizate și cîteva noi lucrări consacrate problemelor realismului socialist, printre care studiul lui I. Elsberg „Moștenirea clasică și activitatea novatoare a literaturii realismului socialist”, „Multitudinea stilurilor și formelor artistice în literatura realismului socialist” de L. Novicenko, „Optimismul istoric al literaturii sovietice” de V. Perlov, „Scriitorul, individualitate creatoare” de B. Bursov și „Despre experiența artistică a literaturii progresiste contemporane de peste hotare” de A. Ivașcenko.

COTIDIANUL SOVIETIC

Zilnic, Capitala Uniunii Sovietice este vizitată de mii de turiști veniți din toate colțurile lumii. În clișeu de sus, un grup de sportivi români admirând monumentele arhitectonice din curtea Kremlinului (fotografia este luată la sfârșitul verii).

Oamenii sovietici sînt cititori pasionați. Standurile cu cărți sînt o atracție pentru mici și mari.

Pe o arteră cu circulație intensă.

Moda sovietică 1959.

Un prieten care a călătorit mult îmi spunea, puțin timp înainte de plecarea mea în U.R.S.S., că are de gând să scrie o carte despre șoferii de taxiuri. Și-mi povestea o mulțime de întâmplări cu taxiurile și cu șoferii lor din Anglia, din Franța, din Elveția, din Belgia. Dorește prietenului meu să-și scrie cât mai degrabă cartea — care va fi desigur un succes —, dar nu înainte de a face o călătorie în Uniunea Sovietică.

Va întâlni acolo, ca peste tot, diverse tipuri de oameni la volanurile taximetrelor. Pe toți însă îi deosebește ceva esențial de confrății lor de acasă. Te duc la destinație pe drumul cel mai scurt, chiar dacă ești străin și n-ai habar de străzile orașului. Nu te salută în funcție de plusul la sumă înregistrată de aparatul de taxat (care, dealtfel, nu înscrie, la pornire, o sumă arbitrară, ci ajunge la o rublă abia după ce ai parcurs o bună distanță, lăsându-te să te întrebi, neavizat și neobișnuit, dacă nu cumva e defect).

Dar aspecte mult mai interesante oferă mijloacele transportului în comun. Comportarea civilizată a pasagerilor nu se datorează numai regularității cu care merg autobusele, tramvaiele, troleibusele și metroul. Această comportare este, în primul rînd, rezultatul respectului civilizat pentru omul de alături. Există la Moscova o linie pe care troleibusele n-au taxator (controlori nu există la nici un fel de vehicule). Te sui, pui coșecile respective într-o casetă și călătorești. Am remarcat odată privirile insistente, pline de reproș, pe care călătorii le îndreptau asupra cuiva care întârzie să pună suma de rigoare în casetă. Altădată am călătorit în același troleibus cu un mucalit care simula neapăsare față de aceste priviri pline de reproș, apoi, după vreo trei stații, scoase din buzunar abonamentul, fluturîndu-l ca să-l vadă toți. Spre ușurarea lor. Și spre hazul mucalitului.

Una dintre cele mai plăcute amintiri din călătoria mea prin U.R.S.S. este însă o întâmplare, mai exact, un incident, petrecută într-una din găurile Moscovei, în care mă aflam spre a lua trenul către Leningrad. Plecam împreună cu o colegă sovietică, ziaristă. Grăbită, ea se îndrepta către peronul la care era tras trenul (elegant și confortabil, unul din cele mai confortabile din lume, m-a asigurat un personaj occidental care străbătuse în lung și lat continentul). Ca orice femeie, ziarista avea destul de mult bagaj în mână, ceea ce o împiedica să se scotocească în poșetă pentru a căuta biletul. Controloarea de la intrarea peronului îl cere toți. Colega mea se face că n-aude vrînd să treacă mai departe. Controloarea insistă, o oprește. Căutarea în geantă începe cu oarecare nervozitate și cu o cascadă de justificări: e tirziu, pleacă trenul; de ce atîta neîncredere?; ar putea fi mai binevoitoare; ceea ce, evident, nu putea rămîne fără replică. Discuția a decurs repede, dar a fost abundentă. Ei și — s-ar putea spune — așa e peste tot unde două femei discută în contradictoriu, mai ales dacă se enervează. E și nu e așa. Căci în cazul de față schimbul de cuvinte n-a cunoscut nici ridicare de ton, nici vreo vorbă „tare”. Era, cu ascutimea caracteristică, un apel reciproc la înțelegere.

De ce aceste ample relații a'e unor fapte mărunte? Pentru că civilizația sovietică apare foarte pregnant din aceste fațete aparent neînsemnate ale vieții. Civilizația aceasta, alcătuită dintr-un conglomerat de educație, experiență, cunoștințe, este organic sădită în personalitatea fiecărui om sovietic. Ea n-are nimic comun cu o civilizație de suprafață, snobă, ostentativă. E o civilizație intrinsecă, organică; iar manifestările ei sînt absolut sincere. Omul sovietic detestă snobismul. O cunoșcătoare și admiratoare sinceră a operei unui scriitor străin mi-a vorbit cu amărăciune de dezamăgirea pe care a încercat-o atunci cînd idolul ei, venit la Moscova, a apărut drept ceea ce era în viața sa de toate zilele: un om care între muzee și blănuri a găsit mai mult timp pentru alegerea unui mantou de vizon pentru soția sa.

Să nu se creadă cumva, din această afirmație sau din elemente asemănătoare, că femeile sovietice n-ar fi și ele, ca orice femei, preocupate de problemele vestimentare, de modă de poadoabe. Preocuparea aceasta este

alimentată, stimulată de o întreagă politică în domeniul industriei ușoare și comerțului. Este evidentă atenția ce se dă educării gustului vestimentar: de la aprovizionarea tuturor librăriilor și chioșcurilor cu reviste de modă și coafură autohtone și străine, pînă la prezentarea țesăturilor și confecțiilor în magazine. De notat că abundența vitrinelor nu lasă loc îngrămădirii de mărfuri sau imobilității. Obiectele expuse se schimbă des.

Sistematica educării gustului feminin se manifestă în aceea că ea începe din școală. Cursurile și orele practice de gospodărie în învățămîntul mediu nu se limitează la elemente de artă culinară sau la știința de a confecționa o cămașă. Egală atenție se acordă artei de a asorta culorile, țesăturile, științei de a aranja un interior. Într-un palat al pionierilor s-a întîmplat să mă aflu într-un moment în care o mare casă de confecții făcea o „paradă a modei”: se prezentau uniforme școlare, îmbrăcăminte de sport și alte articole pentru copii și tineret. Prezentarea era însoțită de expunerea unui specialist: „Cum să ne îmbrăcăm”.

Leningradul și Kievul excelează în arta bijuteriilor. Prețurile sînt accesibile, iar aspectul frumos — simplu la Leningrad, mai înflorit la Kiev — și calitatea superioară. Cum se poate realiza aceasta? Cu ingeniozitate: diverse pietre semiprețioase sînt folosite cu succes în monturi de aur, „doublee” sau imitații foarte izbutite. De mare efect, foarte elegante sînt bijuteriile realizate cu o piatră din Urali, cu aspect irizat, de culoare cafe-nie-lumurie.

Bijuteriile cehoslovace sînt, ca și la noi, foarte abundente. Dar parcă selecționate cu mai multă grijă, cu un gust mai pronunțat în alegerea imitațiilor, foarte frumoase, de argint vechi și pentru afirmarea îndrăznețată și plină de fantezie a metalului neprețios ca poadoabă.

Este evident că industria ușoară concurează la educarea gustului estetic. Această „politică” nu poate fi despărțită de aceea a promovării industriei chimice, producătoare de mase și fibre plastice. Am văzut unele obiecte din materiale plastice foarte izbutite. Rezistența ciorapilor de capron este binecunoscută. Cei de fabricație recentă sînt și deosebit de frumoși, iar varietatea de nuanțe le pune în incercătură. Imitațiile de blănuri sînt ușoare și rezistente. Se lucrează la introducerea lor pe seară largă în confecțiile pentru copii mai ales, care vor avea astfel posibilitatea să poarte jachete, hăinuțe și căciulife de blană în culori pastel. (De remarcat că încălțămîntea de copii în aceste nuanțe este foarte răspîndită). Producția din ce în ce mai largă de mase plastice crește paralel cu atenția pentru varietatea sortimentelor. Poșetele nu rămîn luni de zile în magazine, nevândute. Dimpotrivă, se vînd repede. Explicații: prețul accesibil, modelele mereu altele, culorile numeroase. Gențile m-au făcut de asemenea să observ, odată mai mult, că femeile sovietice sînt foarte practice: gențile sport sînt mari, încăpătoare, permițînd transportul comod și invizibil al multor cumpărături. În compensație, poșetele de seară sînt mici, foarte mici, din antilopă sau mătase, într-o infinitate de modele în care inspirația folclorică se îmbină armonios cu sobrietatea negrului și cu imperativele modei.

Omul sovietic este inclinat — și educat — spre frumos. O poate observa oricine: muzeele sînt pline, în magazinele de artă se iau cu asalt reproducerea de pictură. Sînt din ce în ce mai căutate — și mai numeroase — revistele care includ în preocupările lor „plastice”, soluții și idei pentru amenajarea interioarelor cu exploatarea maximă a spațiului dar și cu atenție la ceea ce se numește „linie”, la eleganța simplității. Incurajarea artistanului, valorificarea artei populare joacă un mare rol în latura cotidian-estică a vieții sovietice. Magazinele sînt abundent aprovizionate cu obiecte de artă aplicată de inspirație folclorică. Lucrate în lemn, ceramică, pămînt ars etc., ele stau alături și rivalizează, cu mulți sorți de izbîndă, alături de porțelanuri și cristale. Ceramica estonă și cea ucraineană nu-și au egal decît în lacurile venite din republicile din sud. Unul din cele mai frumoase interioare pe care le-am văzut este cel al pictorului Melihov, profesor la Institutul de arte din

Kiev. Casa era ornamentată cu picturi italiene și cu obiecte de ceramică ucraineană, veritabile produse populare. Îmbinarea dădea un ansamblu de un colorit cald, fermecător, la realizarea căruia ochiul pictorului avusese, desigur, o contribuție esențială.

Înspre cultivarea însușirilor estetice, înspre formarea gustului converg multe forțe ale culturii sovietice. Personalități de seamă ale vieții culturale desfășoară o activitate intensă în acest sens. Se evidențiază mai ales scriitorul Lev Kassil, dascăl al tineretului. El are adesea discuții cu tinerii săi cititori. Dezbate cu ei probleme de estetică. Lor le-a dedicat o admirabilă carte intitulată: „Ce este gustul”. Teatrele, casele și palatele de cultură, societățile filarmo-nice, muzeele inseriu pe același plan de importanță activitatea lor „clasică” și acțiunile dedicate în mod expres educării gustului. Am asistat, într-un mare palat de cultură din Leningrad, la lecțiile de dans. Profesorul învață pe tineri să danseze nu oricum, ci cu grația elegantă pe care o poate asigura numai cunoașterea numeroaselor și severelor reguli ale dansului.

Nu înclin către idealizarea lucrurilor. Desigur, se pot face și rezerve. Am văzut, la operă o tină într-o rochie sac dizgrațioasă. Dar era singura. Am văzut niște băiețândri cu freză „creastă de coș”. Dar erau atît de izolați, de puțini: excepții rarissime. De aceea, nici nu constituie o problemă. Bunul simț general sfîrșește prin a-i aduce și pe ei la a recunoaște că nu pot fi decît obiect de amuzament. Și cine poate accepta să fie obiect de haz pentru ceilalți? Mai ales că sovieticii au destul umor.

Știi cum se numesc acolo pălăruțele în chip de semilună, pusă pe creștutul capului, cu vîrurile fixate la urechi? „Meninghitki”, de la meningită!

Am auzit spunîndu-se de către unii vizitatori care au văzut Moscova în fuga unui popas de o zi, că metroul este mult prea împodobit, prea „artistic”, pentru funcția lui eminentamente practică. Ei bine n-au dreptate. Am meditat la aprecierea lor adesea, cînd așteptam metroul în stațiile ferice luminate, cu coloane de marmură sau cu mozaicuri de valoare, și am ajuns, prin proprie experiență, la concluzia că toate aceste bogății îndeplinesc o foarte utilă funcție practică: odihnesc. Așteptarea de 1—2—3 minute (maximum) într-o asemenea stație este reconfortantă după oboseala lucrului sau a curselor prin oraș. Este o deslindere realizată într-un timp record.

Din viața cotidiană sovietică ar mai fi multe aspecte de desprins. Cu ele ar trebui să intrăm în probleme de igiena alimentației — căci de ea ține aspectul magazinelor — „Gastronom”, — în problemele atît de diverse ale serviciilor publice. Și spațiul nu oferă un teren alit de vast. Nu pot trece însă peste magazinele de parfumerie și articole cosmetice. Calitatea produselor: excelentă. Prețurile: uluitoare de mici. Varietatea parfumurilor nu-și găsește egal decît în aceea a săpunurilor: pentru toate gusturile, pentru toate exigențele. Ultima „vogă” în materie de parfumerii, apa de colonie „Gayaneh” și esența „Tvetok Gruzii”. Poate pentru că se produc încă în cantități mici. Sau poate pentru că „sudul” este foarte la modă, ca și în pictură?

O călătorie de peste o lună prin Tara Sovietică, făcută cu grija de a folosi timpul la maximum, pentru a observa și a reține cît mai mult, în mare și în amănunt, duce la concluzia că într-adevăr „climatul face moda”. Numai că prin climat trebuie să se înțeleagă, în acest caz, nu atît determinantele geografice și atmosferice, dar — în primul rînd — climatul spiritual izvorit din complexul material al vieții, din felul ei înălțător, din educația de tip nou. Iar prin modă înțeleg, ca o figură de stil, maniera în care omul sovietic se manifestă ca om, în acele mărunte dar atît de semnificative componente ale vieții cotidiene.

Gabrie'a Dolgu

Toată vremea cât am umblat în Abhazia m-a urmărit titlul unei cărți citită cu mulți ani în urmă. Era jurnalul de călătorie în Caucaz al unui scriitor nordic. Titlul: „În țara basmelor”. Conținutul: departe de basm, ancorat într-o apoasă realitate. Mai curând un fel de jurnal cu tehnică de povestire, în care nu se întâmplă mai nimic. Părea că autorul însemnase înadins cele mai neesențiale fapte observate în, pe atunci, sălbaticul Caucaz. Ciudat, acest scriitor care în cărțile sale a înțeles natura și a consemnat, a zădăruit, a surprins laturile cele mai ciudate ale firii omenești, acolo în Caucazul străbătut cu mijloacele de acum peste 50 de ani, n-a surprins nimic din imensa majestate a peisajului, din paleta gravă și puternic colorată, nici firea omenească și esența vieții. S-a mărginit să observe ciudata administrație a locurilor, laturile, interpretate naturalist, ale vieții prea coloratelor firi ale fiilor Georgiei, vorbea despre un escroc care l-a urmărit tot drumul ca să-i stoarcă bani, obsedant revenind la acest banal artificio, despre niște rateșuri, hanuri caucaziene de neagră mizerie, despre oameni aproape primitivi.

El n-a știut să vadă natura generoasă a localnicilor, cultura vieții lor atât de intensă. N-a căutat să afle că acest popor, care pornește aproape din legendă, are o cultură străveche, că din vechi timpuri, de ziua nunții, în zestrea fecioarei georgiene este cuprinsă și marea epopee națională în versuri. „Viteazul în piele de tigru”. Mă gândeam, în paralelă, la acea savuroasă și romantică operă a poetului Lermontov, „Un erou al timpului nostru” în care apar oamenii locului și locurile sînt pictate cu devoțiune și elan, folosind culorile adevărate ale Caucazului. Este de neconceput ca atunci cînd aj străbătut, în ritm potolit, o țară, un cuprins pămîntesc ca acel al Caucazului, să nu-ți colorezi retina, să nu sorbi cu sete lumina și cîntecul naturii caucaziene.

Mă gîndesc cu melancolie la scurtul răgaz cît mi-a fost dat să umblu și să văd mica latură de coastă la Marea Neagră, a Caucazului, în Abhazia. Notînd fugarele impresii despre acest colț de pămînt edenic, mă simt ca un om fără mîini, care ar fi trecut prin peștera comorii din legenda orientală despre Ali Baba și n-a luat decît puțin aur pe tălpi și toată năucitoarea sclipire a aurului și nestematelor în amintire. Dar în grabă și scurta trecere, sclipirea s-a estompat, și vine de acolo, din depărtare un rar mănunchi de raze palide din comoară.

Cîteva zile în Caucaz sînt cîteva note dintr-o simfonie. Le cînti, le fredonezi obsedat pînă la sleire. Dar cînd crezi că totul e tocit, uitat, crîmpeul melodic se insinuează, și se impune.

★

Intr-o lîmpede după amiază suhumistă, unul din poezii abhazi a venit și ne-a luat cu mașina pentru o plimbare de-a lungul coastei. Translatoarea, o fată brună din Tbilisi, despre care mereu vorbește cu pasiune, ne lămurește că vom merge către o veche așezare, Novii Afon, azi stațiunea balneară modernă. Am vrut să-mi iau haina îmblănită cu care venisem în avion de la Moscova. Sicinava, translatoarea din Tbilisi, a zîmbit sfîtuindu-mă să mă încred în climatul constant și mediteranian al acestei coaste de mare.

Intr-adevăr, bolta cerească era de un albastru către pe-

Intr-o Seară la Suhumi

ruză, ca o cupolă de dom, închipuind un cer de rai în zăgăveala aceea nesticată. Mașina a ieșit din Suhumi, pe străzile largi, cu plantații, copaci și flori exotice, suind pe înălțimi, de unde s-a văzut o vreme marea incremenită, luminată spre verde în golf; apoi șoseaua, urcînd, a lăsat viziunea mării și a intrat între spinările colinelor ce făceau trecerea între masivii Caucazului și lespede moale a mării.

Așezarea de la Novii Afon, mînaștirea cu clădirile ce o înconjoară, se află pe o înălțime în mijlocul unui parc, în terase, de unde se vede marea. Întilnim cetățeni sovietici, oameni ai muncii veniți la odihnă și băi. În ochii, albaștri sau cenușii, plutește lumina blîndă și pe chipurile lor gravitatea răsfîrîntă a locului. Deși sîntem aproape în munte, care scoboară și se scaldă în mare, vegetația și cipreșii negri ridică înalte degete negre la buzele liniștii care ființează la Novii Afon, ca peste tot întinsul coastei.

Coborîm de la mînaștirea peste o clină a înălțimii, către stațiunea propriu zisă, pe unde se poate ajunge la mare, la micul debarcader. O livadă de măslini bătrîni, înalți, își lucrește argintul frunzelor prelunghi peste cuprinsul unei biserică, mai mult o capelă străveche. Deasupra ușii o pisanie scrisă în piatră cu caractere ce nu le pot descifra. Poetul abhaz ne spune că e vorba de ctitor, care a fost un călugăr fugit aci de persecuțiile turcești...

De-a lungul aleilor, cu aura sărbătorească a zilelor de concediu, trec siluete atletice de muncitori, veniți din cine știe ce laturi ale patriei sovietice. Tineri și vîrstnici, se plimbă în sus și în jos pe alei, gravi, meditativi, și cînd te întilnesc, ochii lor albaștri sau cenușii își intensifică lumina, ca niște ferestre înapoia cărora s-au aprins marile lămpi ale sufletului. Deși sînt la odihnă, nu-și află locul. Nu mă interesează dacă unii lectori cu dioptrii scăzute și lentile colorate anume vor spune că-i o interpretare complimentoasă, dar îmi face impresia, am o sinceră aprehensiune că trupurile acelea atle-

tice, brațele vinjoase, palmele aspre, care înainte de beton, perforatoare, strunguri au mînuit cu aprindere și vigoare armele, care au făcut Revoluția, deschizînd drum umanității în mers către comunism — nu au liniște deplină în răgazul odihnei, ci tresar, tînjesc după mișcare, se vor în ritmul creator al muncii care justifică viața și o împinge înainte.

Jos, în micul port, valurile care numai la mal amintesc de mișcarea mării, lovesc greoi cu mase de bazalt lichid, albastru întunecat, fiindcă înseară, și spuma albă, mată, fără străluciri, se destramă ca niște neînchegate rusalce. Le simțim numai adierea sau sărutarea rece și vaq sărată pe buze. Rezemat de balustrada de lemn, lustruită de nesfîrșitele mîngîierii de palme prin timp, un flăcău cu o meșă blondă peste ochi, o buclă de ovăz, cum spune Serghei Esenin, smulge oftaturi melodice armonicii pe care o întinde și o strivește cu brațele roșcate, vinjoase, de parcă ar întinde haltere elastice și rezistente. Cîntă pentru el, cu privirile pornite către adîncimile și întunecimile mării, ca un modern Sadko care atrage cu vraja cîntecului fecioara stranie a împăratului mării. Fecioara e pe puntea-dig, rezemată și ea de palisada lucioasă de lemn, cu spatele la modernul Sadko cu buclă eseniană, care a schimbat străvechea dombră pe armonica stepei. Ea, fecioara, se dezinterează de împăratul mării, tatăl prezumtiv, și de toată feeria subacvatică și ține năsucul cîrn către Veqa, care a apărut și lucrește făcîndu-i sideral cu ochiul.

★

Seara, la Suhumi, în restaurantul hotelului, masă cu feluri georgiene, bine pipărate, și auriul vin georgian „Tetra”... Împrejur, mese încărcate cu fructele proaspăt cules în acest început de noiembrie și vinul negru hoancioara, din care cetățenii din Suhumi, oacheșii abhazi, își sporesc vesela înăscută.

În seara aceea am cunoscut doi tineri. Dansau pe melodiile orchestrei, care punea în ritm mult patos. El era

U.R.S.S.! Dar tînărul inginer nu s-a pisat, nu s-a dat bătut. El a pîecat pe drumul pe care inima și conștiința îl împingeau cu o putere neînfrîntă. Și acum e aici, în Suhumi, nu în Moscova, Leningrad sau alt mare oraș al Uniunii. E drept, un colț de poem al naturii caucaziene, dar într-un oraș mai mic, amintindu-i într-un fel de exotismul naturii Americii de Sud.

Mi-am amintit atunci de un erou din „Douăsprezece scaune” și „Vitelul de aur” de Iff și Petrov, fantastul, înapătabilul și versatilul Ostap Bender. Acest erou de satiră, ajuns într-un oraș de provincie, fușind de sprinceană severă a leșilor ce-l urmăreau, strîmba din nas privind profilul mărunt al așezării citadine și ofta superior:

— Oh, nu! Acesta nu-i Rio de Janeiro!

Tînărul inginer venit de peste ocean, de peste țări cu hărți morale diferite de adevărata lui patrie, nu ofta cu burlescă superioritate benderiană, ci spunea:

— Desigur, acesta nu-i Rio

de Janeiro! Nu-i America de Sud! E cu totul altceva...

Și în ochii săi vedeai o lumină cînsbită care te cuceră. Și loquodnica lui părea că primește și răsfrînge această lumină.

Ne-am despărțit tirziu, cu un simțămînt de firească prietenie, după ce ne-am plimbat discutînd în noaptea subumistă, caldă, pe sub palmierii și eucaliptii bulevardului paralel cu marea. Acolo, în port, lîngă cheul digului, ancoraseră în amurg două vapoare mari, de pasageri. Erau luminașe, și pătratele de aur și ochii rotunzi ai lucarnelor păreau că ne caută și ne imbie către alte porturi și necunoscut frumuseți ale coastei caucaziene, spre sud, spre Batumi, mai departe.

Radu Boureanu

Intermezzo muzical

Viața de fiecare zi pe o insulă de gheață

Aerometeorologii polari
la lucru

Pe „Strada Morselor” Polul Nord - 6

...lată-mă dar la Polul Nord!

E noapte. Noapte polară. Pe cer stelele scintilează ca o puzderie de diamante, în lumina verzuie a aurorii boreale. Termometrul arată 60 de grade sub zero.

Nesfârșita noapte polară ține cam șase luni. Așa încît, la ce bun să mai încerci a demonstra că oamenii care lucrează aici sînt curajoși, că sînt animați de spirit de sacrificiu, cînd a-jung două cuvinte care spun totul: exploratori polari.

Cum trăiesc îndrăzneții din Țara lui Moska'enko, colosal de gheață plutind în derlvă, pe care e instalată stațiunea științifică „Polul Nord - 6”?

Ne aflăm pe bulevardul Polar. Așa a fost botezată „strada principală” a stațiunii PN-6. De-a lungul ei sînt așezate locuințele și „instituțiile” de cercetări științifice, în total 11 case demontabile. Pentru cei 18 locuitori, nici nu trebuie mai mult. Cotim apoi pe „Strada Morselor”. Aici se înșiră corturile și hangarele de gheață în care sînt depozitate tot soiul de merinde și instrumente.

— E cald la dumneavoastră! exclamai fără să vreau cînd am intrat în căsuța meteorologilor. Termometrul arată 25 de grade.

Deodată, sbîrni telefonul. Doctorul Vitali Stranin ne invita... la salonul muzical!

Salonul muzical se află în „clădirea” infirmeriei, care servește în același timp de spital, birou al șefului aprovizionării, stat-major al meciurilor de șah prin radio între PN-6 și PN-7, și în același timp de locuință pentru medicul Stranin și mecanicul Evgheni Baskov. Intrucît este lipsit cu desăvîrșire de pacienți, doctorul și-a luat asupra-și sarcina aprovizio-

nării. Tot el conduce echipa de șah a stațiunii și, datorită staturii sale atletice, ia parte la toate partidele de lupte, mici sau mari.

Cînd am intrat, doctorul cînta, cu voce răgușită, un cîntec compus de predecesorul lui, doctorul Valovici. Ultimele două versuri ale fiecărui cuplet erau reluate în cor de toată lumea. Odată cîntecul terminat, mi se adresă următoarea întrebare: „Dar la atelierul fotografic Briazghin & Co. ați fost? Aici fiecare e puțin fotograf, dar portretele sărbătorești sînt executate întotdeauna de această „firmă”...

— Și ce-ați spune de o mică tunsoare? se interesă aerologul Pinkovski. Dacă doriți o frizură „Tarzan”, adresați-vă lui Filipov. Frizura „Gérard Philippe” e specialitatea lui Vinogradov. Dar trebuie să știți că cel mai bun frizer de la Polul Nord rămîne hidrologul Boris Tarasov. De altfel, în zilele de sărbătoare e greu să ajungi la el fără „protecție”...

Toți cei de la PN-6 știu să proiecteze un film, deși nici unul nu se descurcă prea bine în treaba asta.

Filmele rulează de cite zece ori la rînd pînă cînd vin altele noi.

Odată, s-a întimplat ca avionul de la Moscova să intîrzie. Cuiva i-a venit atunci ideea să se facă schimb de filme între PN-6 și PN-7. Amănuntele schimbului au fost puse la punct, ca de obicei, prin radio, precizîndu-se titlurile și numărul filmelor.

Un avion de la Celiuskin, în trecere spre PN-7, a ajutat exploratorilor să realizeze schimbul numit de ei „operația cinema”. Indată după cină, Boris Tarasov s-a apucat să împacheteze bobinele de peliculă. Dar la un moment dat, a fost înconjurat de „suporterii cinematografului” care au susținut morțiș ca „Noapte de carnaval” și filmul francez „Amanții de la miezul nopții” să fie oprite. Zis și făcut.

După o bucată de vreme, răstimp în care avionul n-ar fi putut străbate distanța dintre cele două stațiuni polare, radiofonistul recepționă următorul mesaj: „PN-6. De ce trimiteți 15 benzi în loc de 17?”

— Dar de unde știți?

Nerăbdători, cei de la PN-7 chemaseră pilotul prin radio, spre a-l întreba dacă are filmele la bord, și cite anume. Pînă la urmă, exploratorii noștri s-au văzut nevoiți să trimită și filmele oprite. A doua zi, dis-de-dimineață, „Noapte de carnaval” și „Amanții de la miezul nopții” au plecat spre PN-7.

Lev Arkadiev

PRIMUL ORAȘ-SATELIT AL MOSCOVEI

Pe șoseaua Leningradului, în dreptul kilometrului 40, se întinde o fișie de pămînt curățit de zăpadă. Aici e o forță necurmată de autocamioane încărcate cu materiale de construcție: se construiește primul oraș-satelit al Moscovei.

Șantierul este înzestrat cu o uzină de prefabricate din beton armat, care va furniza toate elementele necesare pentru montarea caselor ce se vor înălța văzînd cu ochii Prima clădire a și fost construită: stația de transformatoare. Se află în construcție trei școli, un magazin, o cantină ș.a.

O cale ferată va uni curînd șantierul cu gara Kriukovo. Mai tirziu, de-a lungul liniei se vor înălța uzine și fabrici. Aici se vor muta o serie de întreprinderi din Moscova. Cvartalele de locuințe vor fi plasate chiar în pădurice, fiind despărțite de întreprinderile industriale printr-o perdea de verdeață.

Noul oraș va avea 65.000 de locuitori și se va întinde pe un teritoriu de aproximativ 2.000 de hectare. Clădirile vor ocupa mai puțin de jumătate din această supra-

Ce se știe pînă acum despre „OMUL ZĂPEZILOR”

Studierea datelor cu privire la „omul zăpezilor” adunate în R.P. Mongolia, duc la concluzia că aflarea acestuia este mai probabilă dincolo de hotarele regiunii de sud-vest a pustului Gobi, adică în China. Informațiile cu privire la „omul zăpezilor”, sau „ieti”, adunate de la muntenii din Nepal, de pe versanții sudici ai munților Himalaia, atestă de asemenea că această ființă se află în Tibet, dincolo de granița nepalo-chineză.

Majoritatea populației Tibetului are cunoștință de existența unei ființe ciudate, cunoscută aici sub numele de „mi-ghio” („omul sălbatic”). În regiunea autonomă Tibet, locuitorii unui sat au prins în anul 1947, un „mi-ghio” viu. L-au văzut cu toții. Iar cînd peste cîteva zile „mi-ghio” a murit, i-au luat pielea care, probabil, se păstrează și astăzi în templul din Hufasendean. Potrivit altor versiuni, la începutul anului 1954, în vestul provinciei Lunnan, au fost descoperite în munți ființe sălbatice asemănătoare omului. Una a fost prinsă și adusă în capitala provinciei Kunmin, unde au văzut-o nenumărați oameni...

Exceptional de interesante și în parte verificîndu-se unele pe altele, sînt datele culese în partea de sud a provinciei Șensi. Unul din marii istorici chinezi, profesorul Hou Vai-lu, a emis o ipoteză originală cu privire la aceste ființe. Profesorul presupune că este vorba de două fenomene diferite: în Sințzean, în Tibet și în Himalaia ar trăi o ființă atît de primilivă, încît se află, probabil, pe o treaptă de evoluție inferioară strămoșului îndepărtat al omului, sinantropul. Cunoștințele despre aceste ființe sînt prea reduse pentru a permite să se tragă concluzii precise. Cu totul altfel se prezintă profesorului Hou Vai-lu chestiunea „oamenilor sălbatci” care ar viețui în munți în sudul provinciei Șensi. După părerea lui, aceștia sînt urmașii unor

triburi alungate în munți, cu aproximativ 3000 de ani în urmă și sălbaticiți. Ce-i drept, ei au pe corp mai mult păr decît omul obișnuit. Dar aceasta se poate explica prin faptul că au trăit în regiuni muntoase reci. Sălbaticii aceștia umblă complet goi, se hrănesc cu poame și carne crudă și nu cunosc nici un fel de vorbire. Înainte vreme erau vînători, astăzi sînt prinși doar rareori, cu o metodă specială: se imprăștie în cîteva locuri obiecte colorate în roșu care le ațîță curiozitatea, atrăgîndu-i în cursă. Cu patru ani în urmă, profesorul Hou Vai-lu a văzut un „om sălbatic” prins astfel și domesticit. Nu cunoștea vorbirea; muntenii au reușit să-l învețe doar cîteva din cele mai simple cuvinte chineze. A învățat să facă și unele munci foarte simple.

Presupunerile profesorului Hou Vai-lu sînt desigur discutabile. Trebuie să amintim că urmele omului de Neanderthal cunoscute din schelete dezgropate, nu sînt nici ele toate la fel. Există forme cu trăsături de maimuță și forme foarte apropiate de omul de azi.

Studierea acestei ființe, care din punct de vedere anatomic este aproape identică omului, prezintă un mare interes științific. Pe această cale s-ar putea aborda cu mai multă precizie și mai concret problema apariției vorbirii — al doilea sistem de semnalizare. S-ar limpezi mai mult legătura indisolubilă între grai și relațiile sociale, producția socială. S-ar dovedi că acolo unde nu există aceste condiții, nu există nici vorbire articulată.

Savanții sovietici sînt preocupați de „omul zăpezilor” nu dintr-o pornire de a studia o ciudățenie, ci atrași de posibilitatea de a dezlega o taină, încă necunoscută, privind evoluția omului.

prof. B. Porșnev

ATLASUL LUNEI

Pentru toată lumea este acum evident faptul că nu mai e departe vremea cînd nave interplanetare își vor lua zborul spre cele mai departate spații ale sistemului solar, că în curînd va prinde viață un vis îndrăzneț al omenirii — zborul omului spre alte planete.

Planeta cea mai apropiată de Pămînt este Luna. Oamenii de știință și-au concentrat în clipă firească atenția asupra ei ca spre primul corp cosmic pe suprafața căruia va pași omul.

Cosmonauții vor fi înzestrați cu aparataj tehnic perfecționat și vor ști să se comporte în condiții fizice noi, neobișnuite. Dar oamenii de știință le pregătesc și Atlasul Lunei. Tabelele acestui Atlas vor cuprinde cele mai neînsemnate forme ale reliefului Lunei, care pot fi acum studiate cu ajutorul telescoapelor moderne. Atlasul va indica înălțimea munților selenari, gradul de inclinare a lor, adîncimea depresiunilor. Înarmați cu acest Atlas, cosmonauții se vor putea lesne orienta pe suprafața Lunei, putînd întreprinde călătorii lungi fără teamă de a se rătăci.

MICROSCOP

Torentul de hîrtie

Din hîrtia produsă în cursul unui an la marele combinat din Iujno-Sahalinsk s-ar putea forma o fișie continuă a cărei lungime ar fi egală cu de patru ori distanța dintre Pămînt și Lună. Hîrtia de Sahalin ocupă un loc însemnat în exporturile sovietice. Ea servește la tipărirea unor ziare din Franța, Vietnam, India, Turcia și Indonezia.

O fabrică a viitorului

În orașul siberian Kiseliovsk a intrat în funcțiune o fabrică automată de beton, al cărei personal este format... din trei dispenceri-operatori.

Mumii antarctice

Expedițiile sovietice au descoperit în „Continentul de gheață” nenumărate cadavre de animale mari și de păsări, perfect conservate. Pe lângă gerurile cumplite din timpul iernii australe, procesul de mumificare este înlesnit vara de marea uscăciune a aerului, de absența bacteriilor de putrefacție, a viermilor și a insectelor.

Robot industrial

La Institutul de cercetări științifice „Avto ghen” a fost construită o mașină automată de decupat tablă de oțel, comandată de un dispozitiv electronic care „citește” desenele pieselor ce trebuie executate.

rampa și ecranul

Actrița estonă Eeve Kivi.

O coproducție sovieto-finlandeză „SAMPO“

Printre runele epopeii populare carelo-fine „Kalevala” se află și povestea eternei aspirații umane spre fericire. Este cunoscută rună despre „sampo”, moara fermecată care oferă cu dărnicie oamenilor din comorile ei nesecate.

Străvechea poveste populară stă la baza filmului „Sampo”, o coproducție sovieto-finlandeză, realizată recent de studiourile „Mosfilm” și studioul „Suomifilm” din Helsinki. Filmul ne transpune cu multe veacuri în urmă, în feericile ținuturi nordice din împărăția Kalevalei. Forțele răului personificate de cruda vrăjitoare Louhi, stăpina frigului, a vinturilor aprige și a ceței, slau neîncetat în calea fericirii oamenilor. Louhi o răpește pe frumoasa Anni și nu o va elibera decât în clipa când meșterii pricepuți ai Kalevalei îi vor fâuri moara fermecată. Fierarul Ilmarinen, fratele lui Anni, reușește să construiască moara. Fata e salvată. Dar oamenii se hotărăsc să zmulgă moara dătătoare de belșug de sub stăpânirea vrăjitoarei. Și atunci, un flăcău curajos, Lemminkäinen, logodnicul lui Anni, se încumetă să pătrundă în împărăția lui Louhi. Sampo se află din nou în mâinile oamenilor. Nu trece mult însă și un puternic uragan se abate asupra Kalevalei. Din moara fermecată nu rămân decât ruinele. Dar oină și ruinele lui „sampo” au proprietăți miraculoase. Din aceste ruine răsar ca prin farmec lanuri de cereale, cirezi de vite. Iar petrecerea populară prilejuită de nunta lui Lemminkäinen și a Anni-ei, încununază triumful inteligenței și cutezanței omenești asupra forțelor neînduplecate ale naturii.

Noul film a fost realizat de doi cunoscuți regizori: Alexandr Ptusko, un maestru sovietic al acestui gen, creatorul filmelor „Floarea de piatră”, „Sadko” și „Ilia Muromet” și talentatul cineast finlandez Holger Harrivirta.

Interpreții filmului sînt deopotrivă actori sovietici și finlandezi. Dificilul rol al vrăjitoarei Louhi este deținut de Anna Oročko, artistă a poporului a R.S.F.S.R. Anni este intruchipată de tînăra actriță estonă Eeve Kivi. Bătrnul actor finlandez Urho Sommersalmi interpretează în acest film rolul înțeleptului Viinemiainen.

Filmul sovietic în America Latină

În capitala Mexicului s-a desfășurat recent un festival internațional al filmului, la care au luat parte Uniunea Sovietică, Japonia, Suedia, Italia, R. Cehoslovacă, S.U.A., Franța și Anglia. Au fost prezentate cu acest prilej filme premiate în cursul anului 1958 la festivalurile internaționale de la Bruxelles, Cannes, Karlovy Vary, Veneția și Berlin. Cinematografia sovietică a fost reprezentată la festival de filme: „Zboară cocorii”, „Casa în care locuiesc” și „Pe Donul liniștit” (seria III-a) cucerind cele mai călduroase aprecieri ale publicului.

După prezentarea filmului „Zboară cocorii”, spectatorii, într-un elan unanim s-au ridicat în picioare și, timp de câteva minute, și-au exprimat încântarea prin aplauze și aclamații. Cronicarul ziarului „Novedades” din Mexic scria: „Ne descoperim și ne plăcăm capetele în fața filmului „Zboară cocorii”. Este într-adevăr o autentică operă de artă”.

La acest festival n-au fost decernate premii, dar s-au acor-

dat diplome celor mai apreciate filme. Iată conținutul diplomelor primite de cele trei producții sovietice: „Filmului „Zboară cocorii” — pentru chipul neobișnuit și profund emoționant în care a înfățișat nobila idee a dragostei de patrie, pentru înalta măiestrie cu care regizorul și operatorul au reușit să redea pe ecran poezica poveste a sentimentelor tinerilor eroi”; „Filmului „Casa în care locuiesc” — pentru profundul umanism și veridicitatea scenariului, pentru realismul umanist al regiei și impresionanta interpretare pe care tinerii actori au dat-o eroilor”; „Filmului „Pe Donul liniștit” — pentru suflul epic și înalta măiestrie artistică în redarea acestei epopei populare, pentru minunatul colectiv actoricesc și înaltele calități ale coloritului”.

Și în alte țări ale Americii Latine s-au desfășurat cu mult succes în ultimele luni festivaluri și săptămâni ale filmului sovietic. În cadrul acestora au fost prezentate filmele „Crucișătorul Potemkin”, „Mama”, „Malva”, „Al 41-lea”, „Drumul

O MARE SIMFONIE NETERMINATĂ

Este bine oare să fie dezvăluită public o operă de artă neîncheiată, pe care însuși creatorul ei intenționa s-o refacă sau s-o îmbunătățească? Sînt cazuri cînd prezentarea postumă a unor opere nefinisate frizează împietatea. Sînt altele însă — și exemplele „simfoniei neterminate” de Schubert, al romanului „Bouvard și Pécuchet” de Flaubert ori al părții a II-a a „Suflătorilor morți” de Goșol ni se par elocvente — cînd prezentarea lor conturează și mai puternic personalitatea creatoare a unui mare artist.

Iată de ce ne bucură reprezentarea celei de a II-a serii a filmului „Ivan cel Groaznic”, ultima operă a lui Serghei Mihailovici Eisenstein, la 11 ani după moartea acestui titan al artei cinematografice contemporane. Timpul scurs înghăduie astăzi spectatorului și criticului să judece cu obiectivitate contradicțiile artistice ale acestei realizări monumentale, contradicții care au generat discuții aprinse în timpul vieții genialului regizor sovietic. După cum se știe, „Ivan cel Groaznic” urma să fie, în concepția lui Eisenstein, totodată autor al scenariului, o operă cinematografică în două serii, evocare a complexei activități progresiste duse de țarul Ivan al IV-lea pentru făurirea și consolidarea statului rus centralizat.

Prima serie a acestei opere monumentale, terminată în anul 1944, respiră puternic tema patriotismului, sugerată de condițiile istorice în care fusese realizat filmul. Estompat trăsăturile negative ale țarului Ivan, artistul Eisenstein a idealizat oarecum figura eroului. El a pus la baza conflictului dramatic lupta lui Ivan cel Groaznic împotriva boierilor retrograzi, adepți ai fărîmării feudale și potrivnici creării unui puternic stat centralizat. În maistrala intruchipare a actorului N. Cerkasov, filmul sublinia viguros intranșigenta țarului Ivan, față de dușmanii interni și externi ai Rusiei. Intreg ansamblul mijloacelor de expresie cinematografică — începînd cu jocul actorilor, cu uluitoarea compoziție plastică a cadrelor, (decoruri, costume, măști, rafinamentul artistic al eclerajului), și sfîrșind cu inegalabila artă a montajului și cu tulburătoarele contrapuncte simfonice ale compozitorului Prokofiev — releva esența misiunii istorice a lui Ivan cel Groaznic, forța magnifică a caracterului său, dezvăluite în situații de un excepțional dramatism.

Răsunetul internațional al acestui film, care constituie — pe drept cuvînt — împreună cu „Crucișătorul Potemkin” și „Alexandr Nevski” tripticul capodoperelor universale ale creației eisensteiniene, l-a determinat pe marele regizor să înceapă imediat turnarea seriei următoare.

Dar, în mod inexplicabil, în noua serie, artistul a dislocat unitatea ideologică și artistică a filmului, introducînd în compoziția operei schimbări esențiale care au amplificat subiectul la dimensiunile a trei serii. Ceea ce vedem acum pe ecrane nu este propriu zis „seria doua” a filmului, care urma să fie consacrată războaielor patriotice împotriva Livoniei, ci „un intermezzo” intitulat „conjurarea boierilor”, mai de grabă un fel de prolog al primei serii, care deplasează conflictul de pe planul istoric pe planul particularităților psihologice ale eroului titular.

Filmul păstrează aceeași coersitate măreție și unitate a compoziției plastice ca și în prima serie. Aceeași unică,

inegalabilă forță expresivă a decorurilor, costumelor și măștilor realizate — după schițele lui Eisenstein — de pictorul decorator I. A. Spinel și de machiorul V. V. Gorunov; aceleași superbe cadre, unghiuri de filmare și efecte de umbre și lumini, create cu o recunoscută măiestrie de operatorii Andrei Moskvîn și Eduard Tisse; în fine același pătrunzător comentariu simfonic al marelui compozitor Prokofiev oferă sinteza artistică a „contra-punctului orchestral” pe care îl formulase teoretic Eisenstein, la începuturile filmului sonor.

Dar leit-motivul tematic al primei serii, anume unitatea dintre popor și conducătorul său, patriotismul poporului și al țarului, își pierde rezonanța sa puternică în conștiința spectatorului, în pofida dramaticului conflict dintre țar și boieri care stă la baza acțiunii. Tema patriotismului este mult diminuată, estompată chiar de preponderanța acordată „supratemei” care devine la un moment dat motivul dominant al întregii compoziții: tragedia singurătății și bănuielilor bolnăvicioase ale țarului Ivan.

Prin urmare, au fost pe deplin justificate criticile aduse celei de a II-a serii a filmului, reprezentarea ei pe ecrane fiind considerată mult timp ca neoportună. Insuși Eisenstein ațit de exigent față de propria sa creație a recunoscut greșelile ideologice ale filmului.

Autocritica sinceră și curajoasă, proprie unui mare artist, a fost urmată de proiectul refacerii celei de a II-a serii, în care Eisenstein intenționa să acorde o importanță primordială rolului istoric al maselor populare în consolidarea unității statului rus. Materialul filmat al seriei a II-a urma să fie contopit cu cel al seriei a III-a, constituind un singur film. Din păcate, moartea artistului survenită în urma unei grave boli de inimă, a întrerupt această capodoperă.

Reprezentarea celei de a II-a serii, din care au fost eliminate — respectîndu-se voința artistului — acele fragmente care denaturau grav personalitatea istorică a țarului Ivan — are astăzi semnificația unui omagiu plin de afecțiune adus celui mai mare cineast al epocii noastre.

Emil Suter

Reflector

După încheierea turneului în R. F. Germană, artiștii circuitului sovietic vor pleca în Austria. La Viena, sosirea oaspeților sovietici este așteptată cu deosebită nerăbdare. Au fost vindute de pe acum toate cele 400.000 de bilete pentru viitoarele spectacole.

De curînd, pe scena teatrului „Petöfi” din Budapesta a avut loc premiera comediei sovietice „Douăsprezece scaune”, dramatizată după celebrul roman al lui Ilia și Petrov. În ultima vreme, teatrele din Budapesta au pus în scenă și piesele „Liubov Iarovaia” de K. Treniov și „În căutarea bucuriei” de V. Rozov.

La Copenhaga rulează cu mult succes filmul sovietic „Pe Donul liniștit”. Presa daneză consacră cronici deosebit de favorabile acestui film, apreciînd puternica sa forță dramatică, realizarea artistică, măiestria interpretării.

Nikolai Cerkasov în rolul lui Ivan cel Groaznic

ZOOLOGIE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1) Uși Ce cucătoare! 2) Plantă care crește pe rișe sau la marginea pădurilor (pl.) — Oameni grei 3) Păr... de deal! — In tobă! 4) Moral — Așteaptă să-i cadă mură-n gură! 5) Nu e tulburat — Localitate pe Sabar sau soția lui Răzvan — Literă grecească 6) S-a oprit motorul! — Dinsa — Nume feminin 7) O sărutare de la distanță — Perlele gândirii — O mărgea din viață 8) Plantă din familia orhideelor (pl.) — Galben unguresc — Il oferi fără să-l dai 9) Soțioară 10) Ivit — Fiare... de hirtie — Difțong latin 11) Nucă tropicală — Dorobanțul de la 77 12) Insuflețire — Mama... vinului — An sucit!

VERTICAL: 1) Părticică dintr-o căpășină... vegetală — Aprod al lui Ștefan cel Mare 2) 1.50 — Presă — Unitate de măsură egală cu 25,4 mm 3) Deal prelung — Nedreaptă 4) Barbișon — Pro... me — Oraș pe Tamisa 5) Lugojana — A rămas fără 9 orizon... 6) Germani (pop.) — La fel cu altul 7) Lovește-i că... sînt iuși! — Nuci fără miez 8) A doua persoană — Curelușă — Cunoscut 9) Titlul unui poem de Nekrasov — Rea... la Iași 10) Birlic... este cel dintîi — Înflorește primăvara 11) Profesori și oratori în vechime — Mai mare ca o mare 12) Partea indiscretă a ușii — Poftim... acasă!

Aritmogrif cinetil

A											
1	2	13	14	1	3	4	8	4			
	12	4	10	14	2	18	4	8	4		
7	14	1	2	15	16	14	8	4			
8	20	12	20	18	14	8	12	7	4	2	4
			12	10	2	19	1	14	8	4	
12	7	14	11	3	20	8	4				
			9	15	19	17	20	1	7	4	
			18	4	6	2	1	2	1	4	
14	2	12	3	19	2	3	7	4	2	4	
			10	4	7	4	19	14	8	4	
			10	20	1	9	18	20	3		
B											

Înlocuind cifrele prin litere, veți obține numele a 11 artiști sovietici de cinema; iar pe verticala A—B titlul unui film care a rulat pe ecranele noastre.

PUTEȚI CÎȘTIGA CUMPARÎND CU 3 lei UN LOZ IN PLIC

„LOZURILE IN PLIC” SE GĂSEȘC SPRE VÎNZARE LA COOPERATIVELE SĂTEȘTI DE CONSUM, LA AGENȚIILE LOTO-PRONOSPORT IN BÎLCIURI, TÎRGURI, PIEȚELE AGRO-ALIMENTARE, GĂRI ȘI TRENURI

Filatelia

La Expoziția „U.R.S.S. în plin avînt al construirii comunismului”, organizată la sala Dalles, a funcționat și un ghișeu filatelic prevăzut cu o ștampilă specială.

Ghișeul a pus la dispoziția amatorilor mărcile poștale și plicurile „prima zi”, care au aniversat lansarea sateliților artificiali sovietici și a rachetei cosmice.

Mărci perforate

În multe țări există obiceiul de a se perfora mărcile poștale în forme de litere, de figuri geometrice etc., perforațiile constituind semne distinctive ale instituțiilor sau întreprinderilor care le folosesc. Scopul? Evitarea sustragerii mărcilor. Sistemul a fost folosit pe scară largă mai ales între cele două războaie mondiale, pînă la introducerea mașinilor de francare mecanică a corespondenței.

Bineînțeles, mărcile perforate pierd orice valoare filatelică. Dar, nu toate perforările au acest caracter. Astfel, au existat și perforări executate chiar de către administrațiile poștale, cu scopuri bine definite. Bavaria de pildă, și-a perforat cu litera „E” mărcile uzuale afectate Căilor Ferate, Elveția cu o cruce (stema statului), iar Luxemburgul cu cuvîntul „Officiel” (la corespondența oficială) etc.

Alte țări, de pildă Spania, obișnuiau să anuleze prin perforare cu o gaură între 3 și 5 mm diametru, mărcile aplicate pe formularele telegrafice. Aceste „anulări telegrafice”, deși reduc cota mărcilor uzate sub cota mărcilor anulate cu stampile, nu duc la pierderea valorii filatelice.

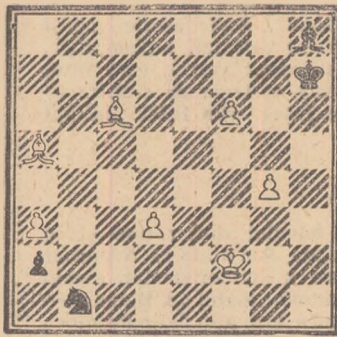
În concluzie, înainte de a arunca o marcă perforată, cercetați mai înainte despre ce perforare este vorba.

ȘAH □ ȘAH □ ȘAH

STUDIUL NR. 6

G. Kasparian,

Premiul întâi la concursul revistei „Magyar Sakkélet”.

Albul începe și face remiză. (Alb: Rf2, Na5 Nc6 Pp. a3, d3, f6, g4.

Negru: Rh7, Nh8, Ch1 Pp. a2)

SOLUȚIA PROBLEMEI Nr. 37

Problema celor doi maeștri sovietici: L. Loșinski și E. Ruhlis. (Alb: Ra8, Db6, Tc8, Td8, Na3, Cf2, Pp.f3, f4, g5, Negru: Rd5, Dh3, Na1, Nd7, Ch6, Pp a6, c4, e7 f7, g3. Mat în 2 mutări). prezintă trei curse interesante: 1. Cdl?, 1.Nc5? și 1.Tc6? pe care negrul le respinge prin 1...Cf5!, 1...De6! și 1...Nd4! Soluția este 1.Dc7! după care regele negru capătă două cîmpuri de fugă:

1...Rd4 2.Dc5 mat și 1... Re6 2: D:d7 mat. La 1... Df1 (apără punctul c4) urmează 2.D:d7 mat.

PREMIUL DE FRUMUȘETE ÎN CAMPIONATUL U.R.S.S.

În finala recentului campionat de șah al U.R.S.S., premiul pentru cea mai frumoasă partidă a fost acordat lui Ralmir Holmov pentru modul excepțional în care a condus atacul împotriva lui Keres. Meritul lui Holmov este cu atât mai mare, cu cît Keres este el însuși cunoscut ca un renumit jucător de atac și are în palmaresul său nenumărate premii de frumusețe...

SOLUȚIA PROBLEMEI NR. 38.

Problema premiată a lui N. Velikii (Alb: Rc8, Df4, Tc7, Tf8, Na8 Ne5, Ce8, Negru: Re6, Te2, Tg5, Nd8, Nf5, Ce3 Pp. b4, e7) prezintă trei curse interesante: la 1. Ng7? Negrul se apără cu 1... Ng6!; la 1. Nd6? apărarea este 1... Cd5!, iar la 1. Nd4 negrul se apără mutînd calul. Soluția este 1. Ne5-h8! după care la 1... Ng6 urmează 2. Cg7 mat, la 1... Cd5 urmează 2. Tc6 mat, iar la alte mutări ale calului urmează 2. Dc4 mat.

Incheind ASIGURARI DE VIATA LA ADAS

dăți dovadă de

PREVEDERE realizată

ECONOMIE participată la

TRAGERILE LUNARE DE AMORTIZARE

PREMIERA

RĂSFĂȚATUL

In programul viitor.

O CURSĂ OBIȘNUITA

la cinematografele

MAGHERU și I. C. FRIMU

O producție a Studioului „Armen film” din Erevan.

cu

V. VARDERESEAN, A. NERSESEAN, T. AMERIKEAN, H. ABRAMEAN, G. ARUTIANEAN.

Scenariul: I. IVANOV, Regia: G. MELIK-AVAKEAN, Imaginea: S. GHEVORKEAN, Muzica: A. AIVAZEAN.

• • •

la cinematografele

REPUBLICA și ELENA PAVEL

O producție a Studioului Cinematografic din Sverdlovsk

cu

STANISLAV CEKAN, IZOLDA IZVIŢKAIA, GHEORGHII IUMATOV, NADEJDA RUMEANŢEVA, K. MAXIMOV.

Scenariul: BORIS VASILIEV, Regia: R. GOLDIN, Imaginea: M. KAMENEŢKI, Muzica: V. SOLOVIOV SEDOI, M. GLUH.

Vineri

Fantomele trecutului sînt în grabă scoase la lumină la Paris pentru a închipui un spectacol care se vrea mare, dar care în realitate este grotesc. Prilejul îl oferă vizita cancelarului Adenauer, anunțată pentru 4 martie. Pînă și terminologia folosită de presa franceză de dreapta și de extrema dreaptă este de un tragic grotesc. Astfel, se vorbește din nou despre „solidaritatea civilizației creștine”, despre „salvare”, despre „axă”, da, da, chiar și despre „axă”: „axa Paris-Bonn”. Toate aceste gogoși stropite din belșug cu sosul obișnuitelor calomniilor antisovietice.

Și această comedie, mai mult tristă decît veselă, care francezului de bun simț îl evocă un întreg cortegiu de sinistre figuri de acum douăzeci de ani — se joacă sub titlul „unității occidentale”.

Simbata

Ca de obicei, glasul rațiunii și al bunului simț răsună și cu acest prilej în coloanele presei democratice. Amintind că Adenauer intruchipează realitatea îngrijorătoare a militarismului revanșard în accepțiunea sa cea mai brutală, ziarul „L'Humanité” scrie că „niciodată politica Franței nu a fost atît de mărginită”.

Iar ziarul „Liberation” se întreabă, alarmat, dacă generalul De Gaulle, care ar putea juca marea carte a destinderii cu U.R.S.S. va prefera să joace cartea războiului rece, alături de germanii de la Bonn...

Intr-adevăr, ar fi mai mult decît mărginire a prefera să joci această carte, și încă alături de un partener care nu o dată a dovedit că știe să tragă ciocanul dintre cele mai fuste Franței.

Luni

„Inapți”. „Demagogi”. „Corupți”. „Pisici care s-au îngrășat” de pe urma ajutorului american. Cu aceste epitețe și cu încă altele deopotrivă de măgulitoare gratifică revista americană „Time” pe președintele și guvernul republicii Filipine. După cum se știe, pînă de curînd acest stat a fost unul din cei mai zeloși sateliți americani, un fel de „vitrină” a modului de viață american pentru uzul popoarelor asiatice. „Ajutorul” S.U.A. a funcționat aici din plin, avînd drept urmare secătuirea catastrofală a resurselor și economiei țării. În această situație, opinia publică a început să ceară tot mai insistent ca Filipinele să renunțe a mai depinde de „ajutorul” american și să reorganizeze pe baze constructive relațiile sale cu vecinii asiatici.

Ceea ce a avut drept urmare explozia de furie a monopolurilor americane, care ard de dorința de „a ajuta” pînă la capăt poporul filipinez.

Marti

Grație perspicacității conducerii universității din Georgia (S.U.A.), un grav atentat împotriva modului de viață american a fost descoperit și zădărnicit. Închipuiți-vă: în ultimul moment s-a aflat că din orchestra de jazz Cave Brubeck, care urma să concerteze în fața studenților, face parte și un negru. Drept care, concertul a fost în mare grabă interzis.

Luînd această măsură, conducerea universității a dat dovadă nu numai de înțelepciune, ci și de prudență: după cum povestește biblia, zădărnici lerihoșii au căzut la sunetele trimbițelor. Și ce te faci dacă temelile modului de viață american s-ar fi surpat la sunetele jazzului din care face parte și un muzicant negru?

Miercuri

Acum cîțiva ani, numele generalului Ramcke s-a bucurat de o largă circulație în presa mondială. Numitul general evadase dintr-o închisoare franceză unde aștepta — se pare fără prea mare nerăbdare — să fie judecat pentru crime de război.

Astăzi, agențiile de presă occidentale vorbesc iar de Ramcke, dar de data asta spre a anunța că generalul e supărat foc.

Motivul? Tribunalul din Hamburg i-a achitat pe scriitorul vest-german Kuby și pe comentatorul postului de radio Hamburg, Proske, dați în judecată de general sub cuvînt că l-au... jignit insistînd, năi mult decît socotea el că ar fi bine, asupra rolului pe care l-a jucat în cel de-al doilea război mondial.

N-are dreptate generalul să urască tribunalul?

Păi, unde am ajunge dacă oricine și-ar lua acum nasul la purtare și ar începe să vorbească în Republica Federală Germană despre crime de război, călăi, lagăre de concentrare, S.S. și alte măceluri?

S-ar duce de ripă tot statul (major)!

Joi

Ziarele de azi aduc o veste mare. Congresul din statul Georgia (S.U.A.) a găsit pricina tuturor relelor și leacul tuturor beletelor. De-acum înainte nici tu șomaj, nici tu greve, nici tu anti-americanism! Gata, s-a sfîrșit cu aceste coșmaruri ale unei lumi în care... transfuziile de sînge se fac fără sistem, la întîmplare. Ba chiar la voia celor mai cutremurătoare întîmplări!

Pe biroul Congresului a fost depus un proiect de lege care prevede:

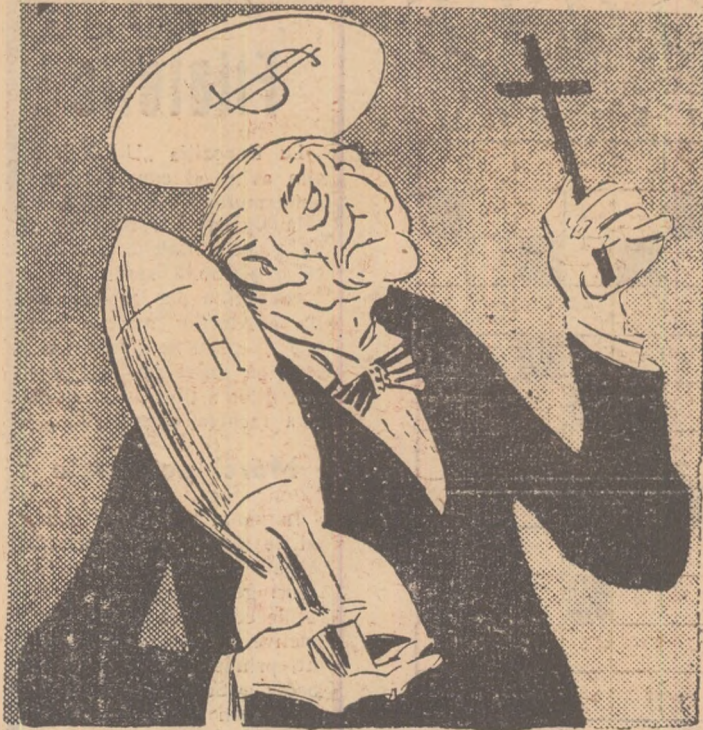
Singele omenesc pentru transfuzii să fie etichetat după rasa donatorului: „negroid”, „caucazian”, „mongoloid” etc. Persoanele cărora li se fac transfuzii de sînge sau rudele cele mai apropiate să fie informate despre rasa donatorului, pentru a se evita orice amestec. Cei ce nu vor ține seama de prevederile legii vor fi pasibili de o amendă care poate merge pînă la 1.000 de dolari.

Nu cunoaștem rasa congresmanului care a propus proiectul de lege.

De aceea ne-am îngădui o mică sugestie:

Nu s-ar putea să l se ia o probă de sînge?

Cronica

O mîna sus, către Hristos
Cealaltă către dracu-nînsă

desen de V. Slișcenko

Micii strategii și marea realitate

În ultimul timp, protagoniștii „războiului rece” s-au lansat într-o adevărată campanie de așitare a isteriei războinice. Această recrudescență a spiritului belicos — de care n-au fost niciodată lipsite cercurile diriguitoare de la Washington — este acum direct legată de situația dificilă în care se găsește diplomația occidentală, incapabilă de a opune construcțiilor propunerii sovietice în problema germană o variantă mai nouă decît răsufletul „război preventiv”. De aceea, oricît ar părea de monstruoasă, ideea nesăbuită a unui asemenea război este vînturată din nou de capetele supraînfierbîntate ale strategilor de peste ocean.

Revista „Newsweek”, care este de obicei foarte bine informată asupra celor ce se petrec în culisele Pentagonului sau ale Departamentului de Stat, ne-a adus recent la cunoștință ce gîndesc în intimitate promotorii acestui jînduit „război preventiv”. Îndărățul ușilor dublu capitonate ale birourilor în care se pun la cale planuri pentru declanșarea unui al treilea război mondial, s-a făcut auzit glasul unui spiritul rector, dornic de a vedea făcîndu-se „o cotitură categorică”: „Incetați de a mai făgădui în chip fătarnic că Statele Unite nu vor da prima lovitură și nu vor începe niciodată războiul. Lăsați să se înțeleagă limpede că o vom face dacă Sovietele ne vor sili”. Așa a glăsuț — ne informează săptămînalul american — unul din capii forțelor mîfătare aeriene ale S.U.A.

O asemenea declarație, oricît de mare ar fi doza de fanfaronadă pe care o conține, nu este izolată. Presa burgheză americană și consorele ei britanică, franceză și vest-germană abundă în ultimele săptămîni în diferite variante ale unei provocări militare la Berlin. Unele ziare americane au fixat — cum o face „Chicago Sun and Times” și termenul unei atări provocări: 27 mai, adică data cînd urmează ca autoritățile militare sovietice să predea celor din R.D. Germană

funcțiunile de control la intrarea în Berlinul occidental. Iar unii generali americani, ca de pildă șeful statului major al forțelor terestre Maxwell Taylor, cer pur și simplu „mobilizarea generală” pentru... cucerirea Berlinului apusean.

Continuînd tactica veche, inițiată de Dulles-Adenauer, acești triști cavaleri ai provocărilor „preventive” lasă să se înțeleagă că, în fond, ei nici nu cred că se va ajunge chiar la război. Dar amintindu-și, probabil, de cunoscuta tactică hitleristă a șantajului cu războiul, neo-șantajiișii americani recomandă o poziție „fermă” față de propunerile rezonabile făcute de guvernul sovietic. Rușii, care nu vor război, — adaugă inițiatorii acestui primejdios exercițiu inspirat din strategia echilibristicii pe marginea războiului — nu vor riposta...(!?!)

O contribuție semnificativă la răspîndirea acestei idei absurde a adus-o în aceste zile un „letrician” de tristă celebritate al strategiei politice și militare a S.U.A. E vorba de Henry A. Kissinger, profesor la Universitatea din Harvard, autor al cărții „Arma nucleară și politica externă” și inventator al teoriei „războaielor mici”.

Trimis într-un turneu de propagandă în Germania occidentală, Kissinger a luat cuvîntul în fața conducătorilor ministerului de război de la Bonn și a reprezentanților ofițerimii Bundeswehr-ului, sfătuiindu-i să nu cedeze „nici cel mai mic pas” în problema berlineză, să sporească forța armată și să acționeze de pe poziții de forță.

Dar caracterul cel mai provocator al misiunii cu care l-au investit oficialitățile din Washington pe profetul războaielor „limitate”, a ieșit la iveală mai pregnant în interviul acordat de Kissinger săptămînalului de mare tiraj „Der Spiegel”. Motto-ul declarațiilor sale a fost: „La Berlin nu se poate renunța oricare ar fi împrejurările”. Kissinger respinge orice tratative cu Uniunea Sovietică, fiindcă le socotește, în actuala situație morală și militară a Occidentului, „extrem de primejdioase”. De ce? Fiindcă tratativele nu și-ar avea rost decît într-un singur caz: numai dacă printr-un truc diplomatic „rușii ar putea fi păcăliți”. Cum însă — se grăbește să adauge Kissinger — o asemenea eventualitate este tot atît de ireală ca și iluzia că s-ar putea ca „rușii să se prăbușească pur și simplu”, tratativele sînt inutile...

Pe Kissinger, chestiunea Berlinului occidental îl atrage din punctul său de vedere al strategului „războaielor mici”. Berli-

„Propunerile noastre au făcut ca domnul Adenauer să cadă într-o criză acută de isterie. El nu poate fi în nici un chip de acord cu ele. Lucrul e de înțeles! Aceste propuneri tind doar spre pace, iar el este un adept îndrîjit al rezolvării problemei de pe poziții de forță, un campion activ al înarmării Germaniei occidentale cu arma atomică, deși ca creștin s-ar părea că ar trebui să militeze pentru pace”.

(Din cuvîntarea rostită de tovarășul N. S. Hrușciiov la întîlnirea cu alegătorii din circumscripția Kalinin din Moscova).

SĂPTĂMÎNA